

ΠΥΡΡΟΣ

Δυναμική
Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32 - 106 83 ΑΘΗΝΑ • ΤΗΛ: 210-8233830 - FAX: 210-8238468 • ΕΤΟΣ 3ο - ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 16, ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ - ΙΟΥΛΙΟΣ 2003 • ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: 1,47 ΕΥΡΩ

Η ΓΝΩΜΗ ΜΑΣ

ΤΟΛΜΑΜΕ σε τούτη την καθοκαιρίατική έκδοσή μας να κάνουμε πρωτοσέλιδο τη δραστηριότητα του Συλλόγου Αποδήμων της Κυψέλης Άρτας για έναν και μοναδικό λόγο:

Γιατί με τις πρωτοβουλίες του δίνει απάντηση για το ποιος πρέπει να είναι ο ρόλος των Ηπειρωτικών Αποδημικών Οργανώσεων στις σημερινές συνθήκες.

Τί έγινε στον Σύλλογο Κυψελιωτών; Τη Διοίκησή του έχουν αναλάβει τα τελευταία χρόνια οι νέοι. Παιδιά από 20 - 30 χρόνων. Ηπειρωτόπουλα δεύτερης και τρίτης γενιάς. Που μεγάλωσαν με τις παραδόσεις του γενέθλιου τόπου. Που δέθηκαν με αυτόν μέσα από την οικογενειακή παράδοση και την επικοινωνία. Και τον αγάπησαν. Και με τη φρεσκάδα της νιότης και τη φαντασία ανοίχτηκαν σε νέους ορίζοντες.

Έσπασαν το καθιερωμένο. Δεν αρκέστηκαν σε μια ετήσια αντάμωση, άντε σ' ένα πανηγύρι. Αναζήτησαν νέους, σύγχρονους δρόμους δράσης, με αφετηρία τη μικρή τους πατρίδα, που τους έβγαλαν από τα στενά τοπικά πλαίσια.

Ο Σύλλογος Κυψελιωτών Άρτας είναι αυτή τη στιγμή ο μοναδικός Ηπειρωτικός Αποδημικός Φορέας, που έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και αφορά την ανταλλαγή πολιτιστικών ομάδων της Ευρώπης.

Έτσι, φέτος τον Αύγουστο, υπονοείται το Β' μέρος της ανταλλαγής με πολιτιστική ομάδα της Νορβηγίας.

Όσοι προβληματίζονται και αναζητούν νέους ρόλους στο Ηπειρωτικό Αποδημικό Κίνημα, δεν έχουν παρά να σκύψουν στην εμπειρία των νέων παιδιών της Κυψέλης Άρτας!

ΣΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ ΑΡΤΑΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΠΟΔΗΜΩΝ

«Απόβαση» Νορβηγών!

ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΦΙΛΟΞΕΝΕΙ ΓΙΑ ΕΝΑ 10ΗΜΕΡΟ (6-16 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ) ΤΗ ΧΟΡΩΔΙΑ DIGITALIS ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ Volda ΤΗΣ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ

«Φιλία των λαών
μέσα από πολιτιστικές
περιπέτειες»

Πέρυσι τον Αύγουστο οι περιοχές της Ηπείρου, των Τζουμέρκων, και η χώρα μας, βεβαίως, έγιναν γνωστές σε μια ορεινή και απομακρυσμένη περιοχή της Νορβηγίας.

Και μη φανταστείτε, από καμιά επίσημη κρατική πρωτοβουλία, αλλά από έναν μικρό Σύλλογο Αποδήμων Ηπειρωτών, αυτόν της Κυψέλης (Χώσεψης) Άρτας.

Χάρη στη φαντασία, το μεράκι και στην αναζήτηση του καινούργιου, ο Σύλλογος Κυψελιωτών διεκδίκησε και κέρδισε το πρόγραμμα ανταλλαγής νέων της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι νέοι Νορβηγοί της πόλης Volda έμαθαν πέρυσι τον Αύγουστο για την Ελλάδα και την Ηπείρο από την επίσκεψη του Συλλόγου Κυψελιωτών. Για τον πολιτισμό, τα ήθη και έθιμα, την παράδοση και την ιστορία του τόπου. Όπως και οι νέοι Κυψελιώτες πήραν μια γεύση, αντιστοίχως, από τη Νορβηγία.

Και φέτος τον Αύγουστο είναι η σειρά των νέων Νορβηγών να έρθουν στην Ηπείρο και στην Ελλάδα.

Έλληνες και Νορβηγοί, από την περσινή επίσκεψη στην πόλη Volda.

Από τις 6 - 16 Αυγούστου 2003, με τη φροντίδα του Συλλόγου οι νέοι της πόλης Volda της Νορβηγίας θα βρεθούν στην Αθήνα, στην Ηπείρο και στα Τζουμέρκα και θα παρουσιάσουν τη δική τους πολιτιστική ταυτότητα, στα πλαίσια του προγράμματος ανταλλαγής.

Η πρόεδρος του Συλλόγου κ. Εύη Κουτσοσπύρου δηλώνει στον «Πύρρο» πως η όλη δραστηριότητα στοχεύει:

- Στην ουσιαστική ανταλλαγή πολιτιστικών δεδομένων, αφού όλο το πρόγραμμα βασίζεται σε στοιχεία πολιτιστικής κληρονομιάς των περιοχών καταγωγής των δύο ομάδων, μέσω της οποίας θα κατανοηθεί τόσο η πολυμορφία του κοινού πολιτισμού της Ευρώπης, όσο και ο σεβασμός που πρέπει να υπάρχει στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε διαφορετικής έκφρασης.

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗ Σελ. 5

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΤΟ ΑΛΣΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

20 & 21 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

Η Πανηπειρωτική Συνομοσπονδία Ελλάδος, σε συνεργασία με τον Σύλλογο Ηπειρωτών Περιστερίου και το Δήμο Περιστερίου διοργανώνει διήμερο Ηπειρωτικό Πανηγύρι στο Άλσος Περιστερίου, το Σάββατο-Κυριακό 20 και 21 Σεπτεμβρίου 2003. Χορευτικά συγκροτήματα και Ηπειρώτες καλλιτέχνες υποδέχονται ένα διήμερο με κέφι και γλέντι.

ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ
ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ
ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Σελ. 7

ΝΟΜΟΣ ΑΡΤΑΣ:

ΟΙ ΕΠΙΣΗΜΟΙ

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΚΑΙ

ΑΛΛΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ

Σελ. 8 - 10

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ «ΠΥΡΡΟΥ»
ΜΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ (Α.Γ.Η.)
& ΤΟΝ ΣΠΥΡΟ ΜΑΝΤΑ

1. Η ΚΑΜΑΡΑ ΤΗΣ ΜΙΡΑΚΑΣ...

...στις εσχاتیες της Ηπείρου! • Σελ. 13

Τυπωθήτω...

Σελ. 12

Το ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΗΠΕΙΡΩΤΕΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Τα Πύρινα

Η ΑΛΛΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

●●● Ο «ΠΥΡΡΟΣ» από την αρχή της έκδοσής του προσδιόρισε σαφώς τον στόχο του. Να τεθεί στην υπηρεσία των φορέων της Ηπειρωτικής Διασποράς, η οποία αποτελεί ένα δυναμικό κομμάτι της «άλλης Ηπείρου».

●●● Και μέχρι τώρα, από τα μηνύματα που μας έρχονται από τους φορείς και τους αναγνώστες μας, πορεύτηκε με συνέπεια σ' αυτόν τον στόχο. ●●● Σε λίγο συμπληρώουμε τρία χρόνια έκδοσης. Και στο διάστημα αυτό προσπαθήσαμε, μακριά από επιθετικές επιλογές, μακριά από τις όποιες προσωπικές εκτιμήσεις, να αναδείξουμε ό,τι το δημοσιογραφικό επιτεύγμα της Ηπειρωτικής Αποδημίας. ●●● Ο «ΠΥΡΡΟΣ» τηλούμε να το πούμε, είναι το μοναδικό έντυπο, ιδιωτικής πρωτοβουλίας, το οποίο αφιερώθηκε ολοκληρωτικά στην υπόθεση της Ηπειρωτικής Διασποράς. ●●● Όχι ότι δεν μας ενδιαφέρουν τα τεκταινόμενα στην Ηπειρο. Τα αναδεικνύουμε και αυτά, στο μέτρο των δυνατοτήτων μας, όταν μάλιστα έχουν σχέση με τη δράση των φορέων. ●●● Αλλά εμείς θέλουμε να ριζώσουμε γέφυρες δυναμικής επικοινωνίας των Αποδήμων Ηπειρωτών με τον γενέθλιο τόπο, και ιδιαίτερα των γενιών που μεγάλωσαν και μεγαλώνουν μακριά από αυτόν. Και να συνδέσουμε τη δράση των γηγενών Ηπειρωτικών δυνάμεων με τους φορείς της Ηπειρωτικής Διασποράς, την οποία ζούμε και παρακολουθούμε κοντά 30 χρόνια. ●●● Και ο αγώνας αυτός δεν είναι εύκολος. Έχει δυσκολίες. Σκοντάφτει, εκτός των άλλων, και σε παρωχημένες αντιλήψεις, οι οποίες αδυνατούν να συλλάβουν τα μηνύματα της νέας εποχής. ●●● Το μεγάλο ερώτημα είναι με ποιους τρόπους το Κίνημα της Ηπειρωτικής Διασποράς, το Κίνημα των 400 και ηθών Ηπειρωτικών Συλλόγων και Αδελφοτήτων θα πορευτεί στη σημερινή εποχή. Ποιο είναι το μέλλον του; Πώς εξασφαλίζεται η συνέχεια και η προοπτική από τις νέες γενιές των Αποδήμων Ηπειρωτών; Αρκούν τα ετήσια πανηγύρια και οι χοροί; Αυτό είναι μόνο η Ηπειρος; ●●● Και είναι δυνατόν η κορυφαία οργάνωση των Αποδήμων Ηπειρωτών, η Πανηπειρωτική, μπροστά σ' αυτά τα κορυφαία ερωτήματα, να μην μπορεί έστω να ανοίξει διάλογο και να ταλανίζεται από έριδες και εσωτερικές αντιθέσεις; ●●● Είναι δυνατόν να την ξεπερνούν σε δράση μικρές Αδελφότητες; Πού είναι η Ηπειρωτική Βιβλιοθήκη; Πού είναι το Πανηπειρωτικό Χορευτικό; Πού είναι η αξιοποίηση των Ηπειρωτών δημιουργών; Πού είναι οι εκδόσεις της; Πού εντοπίζεται η πανηπειρωτική, πανεθνική και διεθνής της ακτινοβολία; Αρκούν οι πίτες και τα πανηγύρια; ●●● Μακριά από μας ο μηδενισμός. Έργο έγινε και γίνεται κάτω από δύσκολες συνθήκες, με κορυφαίο, κατά τη γνώμη μας, την απόκτηση του οικοπέδου για την Ηπειρωτική Στέγη. Αλλά από εκεί και πέρα; Την Πανηπειρωτική τη θέλουμε συνεχώς κορυφαία και στην πράξη. Ακτινοβολήσου συνεχώς με τη δράση και τις εκδηλώσεις της. Δεκτική στα μηνύματα της σημερινής εποχής. ●●● Αυτή είναι η θέση μας και μην εκληφθεί ως αδυναμία. Ο «ΠΥΡΡΟΣ» δεν θα μπει ποτέ στο παγινώτι των αντιπαράθεσεων, που ταλανίζουν την Πανηπειρωτική. Γιατί δεν είναι όργανο κανενός. Είναι αυτό που προσδιορίζει ο τίτλος του: ●●● Των Ηπειρωτών της Διασποράς...

Με τον ΚΩΣΤΑ Α. ΧΡΗΣΤΟ*

Ξ Π Ω Ν Υ Μ Ω Σ ΖΥΓΙΩΤΙΚΗ ΠΑΡΑΔΟΣΗ

«Το ξεφλούδισμα της ρόκας...»

Ο Ζυγός, το μικρό αθάνατο γραφικό αυτό χωριό της Ραδοβιζίνης περιοχής της Άρτας, έχει μια πλούσια παράδοση που σε βάθος χρόνου ακτινώνεται σε όλους τους τομείς της καθημερινής ζωής των παλαιών Ζυγιωτών, και κυρίως στον γεωργικοκτηνοτροφικό τομέα. Οι λαογραφικές σελίδες που αναφέρονται στο Ζυγό βρίσκουν από ήθη και έθιμα, που κάποια μάλιστα από αυτά ίσως να είναι και μοναδικά στην περιοχή της Άρτας.

Ένα από αυτά τα έθιμα που, δυστυχώς, χάνεται οριστικά και αμετάκλητα στη δεκαετία του '60, είναι και αυτό του ξεφλούδισματος της ρόκας. Αυτό, λοιπόν, το έθιμο, που έκρυβε μια μοναδική μαγεία και ρομαντισμό, θα προσπαθήσω να κάνω γνωστό στους αναγνώστες μέσα από τις στήλες αυτής εδώ της εφημερίδας, η οποία επαινετικά φρονώ, ακουμπά και αφουγκράζεται την ανάσα των απανταχού Ηπειρωτών. Η επιλογή αυτού του εθίμου απευθύνεται σε όσους από τους αναγνώστες δεν έχουν τέτοια βιώματα. Σίγουρος όμως είμαι πως θα ξυπνήσω θύμησης απ' το παρελθόν και σ' αυτούς που τα ασίγηστα βιώματα εγείρουν ανεπαρκή εικόνες ειδική εικονογραφία.

Προκαταβολικά θα ήθελα να πω πως ο Ζυγός δεν είχε ποτέ κατά το παρελθόν μεγάλη παραγωγή καλαμποκιού. Ωστόσο οι κάποιες παραγόμενες ποσότητες, από τη σπορά μέχρι τη συγκομιδή του καρπού και την αποθήκευσή του στα αμπάρια, απαιτούσαν μια σειρά από γεωργικές εργασίες που η κάθε μια είχε και το δικό της ξεχωριστό χρώμα. Κορυφαίο γεγονός στην αλυσίδα αυτών των εργασιών, στις παλαιότερες εκείνες εποχές, αναμφίβολα ήταν το ξεφλούδισμα της ρόκας που είχε και κοινωνικό χαρακτήρα, μιας και τα ξεφλούδισματα είχαν καθιερωθεί ως συλλογικό έθιμο που το διατηρούσαν όλοι οι Ζυγιώτες παραγωγοί και το μετέδιδαν από γενιά σε γενιά.

Οι πρόγονοι λοιπόν των σημερινών Ζυγιωτών, για τις ανάγκες των οικογενειών τους, αλλά και των ζώων τους, έπρεπε να κάποιον από τα χωράφια τους με καλαμπόκι. Η με-

γαλύτερη και καλύτερη παραγωγή γινόταν στα κτήματα που ήταν κοντά στις λαγκαδιές που είχαν νερό και κρατούσαν υγρασία την άνοιξη και το καλοκαίρι.

Όταν οι καλαμποκιές μεγάλωναν έκοβαν τη «ροκιά» με την οποία ταίζαν τα «κοντρά» ζώα τους. Μετά από λίγο καιρό όταν ωρίμαζαν οι ρόκες (έτσι ονομάζουμε τον καρπό της καλαμποκιάς), τις μαζεύανε μέσα σε σάκους και τις μεταφέρονε στο μέρος όπου γινόταν το ξεφλούδισμα, δηλαδή η αποθήκη του καρπού. Συνήθως ο σωρός με τις ρόκες γινόταν σ' αλώνια, όπου αργότερα θα γινόταν και το ξεφλούδισμα.

Είχε καθιερωθεί ως έθιμο στο Ζυγό το ξεφλούδισμα να μη γίνεται μόνο από τα μέλη της οικογένειας του παραγωγού, που θα χρειάζονταν αρκετές μέρες για να τελειώσουν, αλλά και με τη συμμετοχή πολλών νέων του χωριού. Ήταν, με άλλα λόγια, τα ξεφλούδισματα χώρος συνάντησης και διασκέδασης της νεαρής και όχι μόνο ηλικίας. Ο παραγωγός διέδιδε από μέρες στο χωριό τη βραδιά του ξεφλούδισματος, που γινόταν τον Αύγουστο. Πολλές φορές το νέο έθιμο και στα γειτονικά χωριά Κλειστό και Μαρικινιάδα, από τα οποία έρχονταν νέοι και νέες, για να συνδράμουν και αυτοί το νοικοκύρη.

Κάτω λοιπόν απ' το φεγγαρόφωτο και την αστροφεγγιά οι νέες και οι νέοι κατευθύνονταν μέσα από τους δρομίσκους της περιοχής του χωριού, στους χώρους όπου θα γινόταν το ξεφλούδισμα. Όταν έφταναν στο σωρό με τις ρόκες, χαιρετούσαν τον ιδιοκτήτη και τα μέλη της οικογένειάς του, που τους υποδέχονταν με ευγένεια, και κάθονταν σταυροπόδι γύρω από το σωρό με τις ρόκες. Έπαιρνε ο καθένας τους από ένα μικρό (σιούφι) από ρείκι και αρχίζανε να ξεφλούδισουν τις ρόκες.

Όλη τη νύχτα γινόταν πανηγύρι. Τα τραγούδια ακούγονταν κατά ομάδες μέσα στη σιγαλιά της νύχτας και ενώνονταν με τις φωνές των τριζονιών, τα απόμακρα γαυγίσματα των τσοπανόσκυλων, της κουκουβάνιας στα κλεισόμενα. Ήταν ειδική εικονογραφία, γεμάτη με-

γαία και μυστήριο που έρχονταν από τα βάθη των αιώνων.

Η ώρα κυλούσε ευχάριστα και ο σωρός του καλαμποκιού καθώς περνούσε η νύχτα όλο και λιγόστευε. Δεν έφευγε κανείς εάν δεν ξεφλούδιζαν και η τελευταία ρόκα. Ο νοικοκύρης πρόσφερε στους επισκέπτες του φρούτα της εποχής, γλυκά και άλλα εδέσματα για να μείνουν ευχαριστημένοι. Με το τελείωμα του ξεφλούδισματος όλοι εύχονταν στον παραγωγό «του χρόνου ακόμα καλύτερη σοδειά», τον αποχαιρετούσαν και έπαιρναν το δρόμο της επιστροφής στα σπίτια τους, χορεύοντας και αστειευόμενοι.

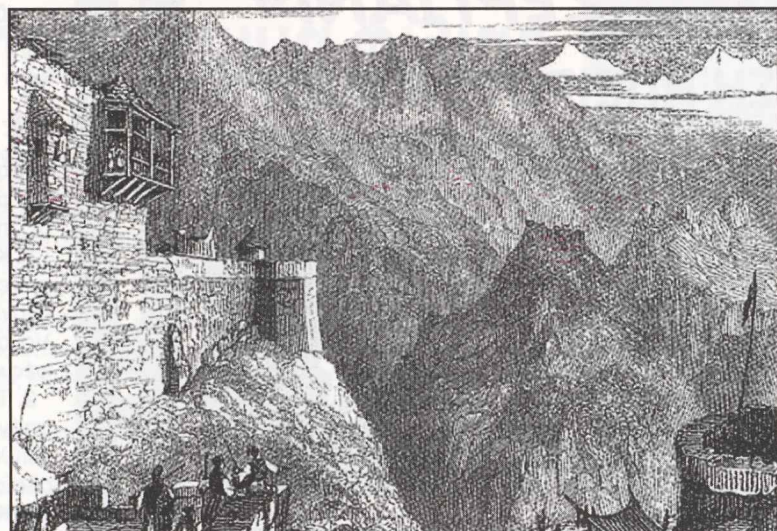
Συμπληρωματικά αναφέρω πως οι παραγωγοί, μετά το ξεφλούδισμα, άπλωναν σ' αλώνια τις ρόκες για να ηλιαστούν και μετά από λίγες μέρες τις στουμπίζανε με το δόρυ. Τα φύλλα από τους καρπούς τα χρησιμοποιούσαν για ζωτοφύλη ή και γέμισμα στρωμάτων ύπνου. Τα πολύ λεπτά φύλλα τα χρησιμοποιούσαν και για τοιαυτόχαρτο οι καπνιστές, αφού πρώτα τα έκοβαν στο μέγεθος που τα χρειάζονταν. Μετα «φυσικά» αυτά τοιαυτοχαρτα έφτιαχναν τις «τοιαγάρες» με καπνό που φυτεύονε στα κτήματά τους ή που τον αγοράζανε τόπια και τον κόβανε πολύ λεπτό με κοφτερό μαχαίρι. Οι καπνοσάκουλες και οι ταμπακιέρες με εσώκλειστα τα λεπτά ροκόφυλλα ήταν τα απαραίτητα μικροαντικείμενα των καπνιστών.

Τέλος θα πρέπει να πω πως το καλαμπόκι το έβγαζαν στο νερόμυλο και το χρησιμοποιούσαν για καλαμποκίο ψωμί, το κρημνοκούκι, και για άλλες τροφές. Κρατούσαν τις ρόκες που θα χρησιμοποιούσαν για σπόρο στη νέα χρονιά, τις οποίες ξεσπύριζαν με τα χέρια, τριβοντάς τες ανά δύο, μέχρι που έμεναν τα κότσια. Αυτή τη δουλειά την έκαναν κυρίως στις μεγάλες νύχτες του χειμώνα δίπλα στο αναμμένο τζάκι.

* Ο Κώστας Α. Χρήστος είναι φιλόλογος και κατέγεται από το Ζυγό Άρτας. Πρόσφατα εξέδωσε το βιβλίο με τίτλο «Ζυγός "Λεβίταρ" Ιστορία και Παράδοση».

Η προέλευση της λέξης Σούλι

Γράφει ο ΠΑΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ - Δάσκαλος
Σύμβουλος του Συλλόγου Άσπου Πρέβεζας

Κάστρο του Σουλίου. Σχεδιαστής CAPT. IRTON. Χαράκτης ORRIN SMITH. Από το βιβλίο του Cristofer Wordsworth, GREECE, pictorial, descriptive & historial, London 1839.

ραλλαγή, η διαπίστωση για την προέλευση της ονομασίας είναι η αυτή.

Ο Χρ. Χρηστοβασιλίδης υποστηρίζει πως η λέξη Σούλι προέρχεται από τον πρώτο οικιστή της περιοχής που λεγόταν Αθανασούλης (Σούλλης) και αναφέρει τα εξής: «Κατά παράδοση που διατηρήθηκε στο σπίτι μου και την ξέρω από τον πατέρα μου, ο πρώτος οικιστής του Σουλίου ήταν ένας ποιητής, ο Αθανασούλης και κατά κοινή συνήθεια λεγόταν υποκοριστικά Σούλλης».

Ο Ιωάννης Φιλήμων προσπάθησε να συσχετίσει το όνομα με την αρχαία πόλη Σόλλιον που αναφέρει ο Θουκυδίδης. «Σούλιο δε εστὶ το αρχαίον Σύλλιον», γράφει ο Φιλήμων.

Ο ποιητής Ανδρέας Κάλβος, που έχει γράψει μια ωδή με τριάντα στροφές, αφιερωμένη «ΕΙΣ ΣΟΥΛΙ», ονομάζει την περιοχή «Σελλαΐδα», δηλαδή περιοχή του αρχαίου Μαντείου Δωδώνης, όπου οι Σελλοί υπήρξαν οι πρώτοι Έλληνες

(όπως αναφέρει και ο Όμηρος), θεωρεί δε τους Σουλιώτες απογόνους τους. Από τα χωριά της περιοχής οικογένειες που δεν ανέχονταν τη σκληριά ανέβηκαν στα βράχια της Μούργκας και έκτισαν το Τετραχώρι. Εκπροσωπούσαν ολόκληρη την περιοχή Σελλαΐδος και γι' αυτό πήρε το όνομα Σούλι.

Ο Γάλλος συγγραφέας Πουκεβίλ, που ήταν πρόξενος της Γαλλίας στα Γιάννενα, ονομάζει την περιοχή του Σουλίου Σελλαΐδα.

Τις δύο παρπάνω απόψεις αντικρούει ο Χρ. Πετραβός σημειώνοντας: «Εάν τέλος πάντων το καθ' Όμηρον Σελλοί και το κατά Θουκυδιδην Σόλλιον ήτο το σημερινό Σούλι, έπρεπε, τουλάχιστον, να σώζονταν λείψανα τινά αρχαιότητας, καθώς και εις άλλα αρχαία πολιόματα της Ελλάδος, αλλά το Σούλι είναι οικοδομημένο εκ μικρών οικιών απλών λίθων και ερυθρού χρώματος: αυτό δεν γειττονεί με άλλα παλαιά και σημαντικά πολιόματα, ειμή την ποτέ πόλιν Κε-

στρίνην ήτις Καστρί σήμερον λέγεται, απέχει δε του Σουλίου ώρας πέντε».

Ο Α. Πετρίδης ισχυρίζεται πως οι πρώτοι κάτοικοι της περιοχής προέρχονταν από το καταστραμμένο χωριό Σουλανά και πως από Σουλανιώτες έγιναν Σουλιώτες.

Ο Π. Φουρικής θα υποστηρίξει πως η ονομασία προέρχεται από την Αλβανική λέξη «σουλ», η οποία μετά του επιθεμένου άρθρου γίνεται σουλ- και σημαίνει κορμόν δέντρου δυνάμενον να χρησιμεύσει ως δοκός, αλλά και στύλος. Αν λάβει κανείς υπόψη, συνεχίζει ο Φουρικής, ότι το όνομα δόθηκε στην κορυφή ορέων από την οποία υποχρεωτικά θα περνούσες για να εισέλθεις στο δαιδαλώδες συγκρότημα των Κασσωπείων ορέων και ότι από την κορυφή αυτή, σαν από σκοπιά, είναι ορατός ο από τα Ιωάννινα δρόμος, δεν μπορείς ν' αρνηθείς ότι η λέξη Σούλι είναι η Αλβανική σουλ-η σημαίνουσα και σκοπιά.

Την άποψη αυτή πολλοί Έλληνες θεωρούν εντελώς λανθασμένη, υποστηρίζοντας ότι ελάχιστα Έλληνες συγγραφείς παρασύρθηκαν από Αλβανικό περιοδικό και από Αλβανολόγους που αναφέρθηκαν στο θέμα και έγραψαν ότι οι πρώτοι κάτοικοι του Σουλίου ήταν Αλβανοί και ότι η λέξη Σούλι είναι Αλβανική.

Ο Καθηγητής Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών Γ. Μπαμπινιώτης στο λεξικό της Νέας Ελληνικής Γλώσσας γράφει τα εξής: Το Σούλι, Ομοσπονδία χωριών της Ηπείρου και η περιοχή όπου βρίσκονται αυτά τα χωριά. Ετυμολογικά αλβ. sulī «αιχμηρή κορυφή βουνού».

Στα δημοτικά τραγούδια το Σούλι είναι γνωστό και ως Κακοσούλι. Η λέξη κακός έχει τη σημασία του ισχυρού, ανδρείου, ανίκητου, ακαταμάχητου.

Παρά την ποικιλία των απόψεων το πρόβλημα παραμένει. Η προέλευση της ονομασίας του Σουλίου δεν είναι εύκολο να καθορισθεί και μάλιστα με βεβαιότητα και ακρίβεια.

(Από την εφημερίδα «ΑΣΟΣ» Πρέβεζας, του ομώνυμου Συλλόγου)

ΣΤΟ ΙΣΙΩΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΣΠΗΛΑΙΟ

Το τριήμερο 8 - 9 - 10 Αυγούστου, στο Καταφύγιο Πραμάντων (θέση Ίσιωμα σε υψόμετρο 1.350 μέτρα) θα λάβει χώρα η καθιερωμένη πλέον πολιτιστική εκδήλωση «ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ 2003», η οποία οργανώνεται με πρωτοβουλία των Αδελφοτήτων Πραμνιπτών (Αθηνών - Αγρινίου - Αμφιλοχίας - Άρτας και Ιωαννίνων) σε συνεργασία με το Δήμο και τους Πολιτιστικούς Συλλόγους Πραμάντων. Πρόκειται για ένα τριήμερο αφιερωμένο στο παραδοσιακό και έντεχνο λαϊκό τραγούδι, με στόχο να γνωρίσουν οι νέοι την τοπική πολιτιστική παράδοση και τον φυσικό - μουσικό πλούτο της περιοχής.

Το Σπήλαιο Πραμάντων Ιωαννίνων, το οποίο συγκαταλέγεται στα καλύτερα της χώρας μας, άνοιξε τις πόρτες του στους επισκέπτες, αφού υπογράφηκε από τον υπουργό Πολιτισμού η δέσια λειτουργίας του. Πρόκειται για ένα όνειρο δεκαετιών και μια προσδοκία των Πραμνιπτών που παίρνει σάρκα και οστά, κάτι που θα συμβάλει στην τουριστική ανάπτυξη όχι μόνο των Πραμάντων, αλλά και της ευρύτερης περιοχής, καθώς προβλέπεται αξιόλογη προσέλευση επισκεπτών. Οι ώρες λειτουργίας του είναι: 10:00 - 16:00 από 1/10 έως 30/4 και 09:00 - 18:00 από 1/5 έως 30/9.

Οι Ετεροδημότες ψηφίζουν στον τόπο της διαμονής τους

Από τις 15 Ιουλίου 2003 άρχισε η διαδικασία υποβολής αιτήσεων για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των Ετεροδημοτών στον τόπο διαμονής τους. Σύμφωνα με εγκύκλιο του υπουργείου Εσωτερικών, παρέχεται η δυνατότητα σε εκλογείς που διαμένουν σε τόπο διάφορο της εκλογικής περιφέρειας από αυτόν που είναι εγγεγραμμένοι, να ασκούν

το εκλογικό τους δικαίωμα στον τόπο διαμονής τους κατά τις βουλευτικές εκλογές και τις ευρωεκλογές. Προϋπόθεση για την άσκηση του εκλογικού δικαιώματος των ετεροδημοτών στον τόπο διαμονής τους είναι η εγγραφή τους σε ειδικούς διαρκείς εκλογικούς καταλόγους. Οι εκλογείς που επιθυμούν να ασκήσουν το εκλογικό τους δικαίωμα με την ιδιότητα του

Ετεροδημότη, πρέπει να υποβάλουν στο οικείο Δημαρχείο ή στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών, έντυπη αίτηση υπεύθυνη δήλωση. Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται: - Στους Δήμους - Κοινότητες - Στα Κέντρα Εξυπηρέτησης Πολιτών (ΚΕΠ) - Στο τηλέφωνο 1464 - Στο www.ypes.gr

ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ «ΠΥΡΡΟΥ» ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΟΥΜΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Α.Τ.Η.Δ.)

«ΠΥΡΡΟΣ»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32
106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 - 82 33 830
FAX: 210 - 82 38 468

Δυναμική Επικοινωνία

ΔΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

● ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ: ΜΑΡΙΑ ΛΑΜΑΡΗ ● ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ - ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ «Πέτρα»

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210 82.38.468

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ: Θ. ΠΑΠΑΝΗΛΙΟΥ ΚΑΙ ΣΙΑ, ΜΑΝΤΖΑΚΟΥ 3, ΑΘΗΝΑ

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΤΗΣΙΩΣ: ΦΥΣΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ 15 ΕΥΡΩ - ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ, ΣΥΛΛΟΓΟΙ: 30 ΕΥΡΩ

ΔΗΜΟΙ - ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ - ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ - ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ: 60 ΕΥΡΩ - ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΕΥΡΩΠΗΣ: 30 ΕΥΡΩ - ΥΠΟΛΟΙΠΕΣ ΧΩΡΕΣ 30 ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ

Οι απόψεις που εκφράζονται στα ενυπολόγια κείμενα δεν εκφράζουν απαραίτητα και τη γνώμη της εφημερίδας

- Ασυχώρητος η παρατύποις -

ΣΤΙΣ 5 ΗΠΕΙΡΟΥΣ

ΜΕ ΤΟΥΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΣΤΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

«ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΕΡΓΙΑΝΙ»

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΝΩΣΗ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΙΛΙΟΥ

Αυτό κι αν ήταν πανηγύρι και Ηπειρωτικό Αντάμωμα. Απ' ολόκληρη τη Δυτική Αθήνα συγκεντρώθηκαν οι Ηπειρώτες στις διήμερες πολιτιστικές εκδηλώσεις με τίτλο «Ηπειρωτικό Σεργιάνι» που διοργάνωσε ο Σύλλογος Ηπειρωτών Ιλίου στις 28 και 29 Ιουνίου 2003.

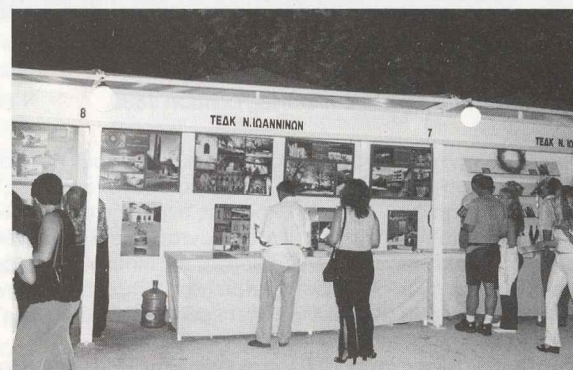
Μέσα σ' έναν ειδυλλιακό χώρο, στο Περιβαλλοντικό Πάρκο «Αντώνης Τρίτσης», στήθηκε για ένα διήμερο το Ηπειρωτικό γλέντι, στο οποίο η συμμετοχή των Ηπειρωτών ξεπέρασε τα προσδοκώμενα από τους διοργανωτές.

Οι Ηπειρώτες του Ιλίου απέδειξαν ότι μπορούν να διοργανώνουν εκδηλώσεις με απαιτήσεις, αφού δεν περιορίστηκαν μόνο στη διασκέδαση και στην ψυχαγωγία.

Παράλληλα με τις μουσικές και χορευτικές δραστηριότητες λειτούργησε με απόλυτη επιτυχία και έκθεση προβολής Ηπειρωτικών φορέων, επιχειρήσεων, προϊόντων και Ηπειρωτών δημιουργών.

Στην έκθεση πήραν μέρος: Τουριστικές επιχειρήσεις Κυρίτσας (Κόνιτσα), Εμπορικός Σύλλογος Κόνιτσας, ΤΕΔΚ Ν. Ιωαννίνων, Νομαρχία Πρέβεζας, Νομαρχία και ΤΕΔΚ Θεσπρωτίας, Δήμος Φιλιππιάδας, Δήμος Χουλιάρας (Ζωγράφος), Σπιτική μύρα Σκούφης, Μεθισσοκόμος Καραγκούνης (Γιάννενα), Μονή Ροδιάς και Απειρος Χώρα Ήπειρος, Βάσω Μάνου (συνήγονη παραδοσιακών αντικειμένων), Spider A.E., Κοινότητα Πέδικας, Εύη Κατσούρα (Αγιογράφος).

Τα εγκαίνια των εκδηλώσεων έκανε ο πρόεδρος της Βουλής Απόστολος Κακλαμάνης. Στο πρόγραμμα των μουσικών και χορευτικών εκδηλώσεων πήραν μέρος ο Πέτρος Λούκας Χαϊλιάς, ο Αντώνης Κυρίτσας, η Ανθούλα Νούση, το χορευτικό της Ένωσης Ηπειρωτών Ιλίου, το Πολυφωνικό Πολύτασας Β. Ηπείρου, το χορευτικό του Συλλόγου Ηπειρωτών Καματερού, ο Λαογραφικός Χορευτικός Όμιλος Αχαρνών «Ο κόκκινος μύθος», το χορευτικό του Συλλόγου Ηπειρωτών Θριασί-

ου Πεδίου και το χορευτικό του Συλλόγου Ηπειρωτών Άνω Λιοσίων.

Στο χαιρετισμό του ο πρόεδρος του Συλλόγου Ηπειρωτών Ιλίου Θ. Δεύτες αναφέρθηκε στη σημασία των εκδηλώσεων, οι οποίες συντείνουν στη συνειδητότητα, την επικοινωνία και τη συνεργασία των Ηπειρωτών, παράλληλα με την προβολή του γενέθλιου τόπου, της Ηπείρου.

Τις εκδηλώσεις παρουσίασε η δημοσιογράφος Κατερίνα Κωλέτσου.

ΣΤΑ ΓΟΥΡΙΑΝΑ ΑΓΝΑΝΤΩΝ Η 4η ΤΖΟΥΜΕΡΚΙΩΤΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ

Η 4η Τζουμερκιώτικη Συνδιάσκεψη, που διοργανώνουν οι Σύλλογοι και Αδελφοί της του Δήμου Αγνάντων, θα γίνει φέτος την Κυριακή 10 Αυγούστου στα Γουριανά. Έχουν κληθεί να συμμετάσχουν όλοι

οι φορείς του Δήμου Αγνάντων και οι τρεις Τζουμερκιώτες πολιτικοί: Ο Δημήτρης Τσοβόλας πρόεδρος του ΔΗΚΚΙ, ο Στέφανος Τζουμάκας τ. υπουργός Γεωργίας και ο τ. βουλευτής Γεώργιος Παπαγεωργίου.

ΠΕΡΙΜΕΝΟΥΜΕ ΠΑΝΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΕΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΕΣ ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥΣ.

«ΘΥΑΜΙΑ» 2003

ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ
ΚΑΛΑΜΑ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Καλαμά Ιωαννίνων (Ο.Α.Κ.Ι.), είναι η νέα ονομασία της Ομοσπονδίας, διοργανώνει και φέτος τις εκδηλώσεις «ΘΥΑΜΙΑ 2003», οι οποίες περιλαμβάνουν:

1. **Κυριακή 10 Αυγούστου** ώρα 6.30 το απόγευμα στο Σούλι Χρηστοβασιλή θα γίνουν τα «Χρηστοβασιλεία» (τρισάγιο, ομιλία, απαγγελία ποιημάτων, χορευτικό, μπουφές και παραδοσιακό γλέντι).

2. **Τετάρτη 13 Αυγούστου**, ώρα 8.30 το απόγευμα στο Λίθιο (Θεογέφυρο - Κέντρο «Μύλος του Αχιλλέα») θα γίνει βραδιά νεολαίας, με λαϊκό πρόγραμμα.

3. **Κυριακή 17 Αυγούστου** ώρα 6 το απόγευμα στο Μοναστήρι Αγίου Γεωργίου Ραχόβου (Ντοβρίτσι) θα γίνει ημερίδα με θέματα:

α) Πώς η νεολαία στη σημερινή εποχή θ' αναστήσει τους δεσμούς της με τις κοινωνικές δυνάμεις - διάλογος.

β) Νομαρχιακή - Διαδημοτική Πολιτιστική Κληρονομιά, Προοπτική.

4. **Τετάρτη 20 Αυγούστου** ώρα 7.30 το απόγευμα στο Ραίο θα γίνει η τελετή λήξης των πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων «ΘΥΑΜΙΑ 2003».

5. **Οι αθλητικές εκδηλώσεις θα διαρκέσουν από 10 μέχρι 20 Αυγούστου 2003.** Δηλώσεις συμμετοχής στα γνωστά αθλήματα (ποδόσφαιρο, μπάσκετ, βόλεϊ ανδρών και κοριτσιών), μέχρι 8 Αυγούστου, όπου και θα γίνει ο καταρτισμός του προγράμματος και η κλήρωση των ομάδων, στην Ιερομνήμη ώρα 7.30 το απόγευμα.

Η Ομοσπονδία καλεί τη Νεολαία να δώσει το δικό της παρών, το δικό της αντίκτυπο στον τόπο των γονιών τους και παππούδων τους. Με τη συμμετοχή της στις αθλητικές εκδηλώσεις σφυρηλατείται η σύσφιξη των σχέσεων μεταξύ των νέων, η άμιλλα του ευ αγωνίζεσθαι και η αγάπη για την παράδοση και τις ρίζες μας, πέρα από τις φιλίες και τους δεσμούς που δημιουργούνται.

Χορηγός των αθλητικών εκδηλώσεων για άλλη μια χρονιά είναι ο Αετοπετρίτης Αποστόλης Τσαμπούρης

ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΠΩΓΩΝΗΣΙΩΝ ΣΤΟ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ

Πραγματοποιείται στο Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου το Συνέδριο της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων και Ενώσεων Επαρχίας Πωγωνίου Ηπείρου στις 10 Αυγούστου 2003. Κεντρικό θέμα του Συνεδρίου θα είναι η Γυναίκα στο Πωγωνί και στην Ήπειρο, με αναφορά στην ανάδειξη του ρόλου της Γυναίκας στο χώρο και στο χρόνο, δηλαδή του ρόλου της ως μάνας, ως αδελφής, ως αγρότισσας, ως Γυναίκας της Πίνδου και της Ξενιτιάς.

Στην ατζέντα του Συνεδρίου υπάρχουν και άλλα θέματα που έχουν ως αντικείμενο την επίλυση των προβλημάτων της Επαρχίας Πωγωνίου Ηπείρου.

ΟΙ ΝΟΡΒΗΓΟΙ ΣΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ ΑΡΤΑΣ

Το 10ήμερο πρόγραμμα φιλίας

Ηταν πέρυσι τον Αύγουστο που ο Σύλλογος Κυψελιωτών Άρτας βρέθηκε στη Νορβηγία, στην πόλη Volda, για ένα 10ήμερο. Ένα ταξίδι και μια επίσκεψη, στα πλαίσια του προγράμματος ανταλλαγής «Νεολαία για την Ευρώπη», με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς.

Στη Νορβηγία οι νέοι της Κυψέλης είχαν την ευκαιρία, μέσα από πολυποίκιλες δραστηριότητες, να προβάλουν την Ήπειρο, την τοπική πολιτιστική παράδοση και να στήσουν γέφυρα φιλίας και επικοινωνίας με τους νέους Νορβηγούς.

Φέτος είναι η σειρά των Νορβηγών να έρθουν στην Ελλάδα, στην Ήπειρο και στην Κυψέλη.

Για ένα 10ήμερο, από τις 6 - 16 Αυγούστου 2003, η ομάδα - χορωδία Digitalis της πόλης Volda θα έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τον Ελληνικό και Ηπειρωτικό πολιτισμό και να αποκτήσει τις δικές της εμπειρίες από μια ορεινή περιοχή της χώρας μας.

Το 10ήμερο πρόγραμμα περιλαμβάνει τις εξής δραστηριότητες:

6-7 Αυγούστου: Παραμονή της ομάδας στην Αθήνα, επίσκεψη στην Ακρόπολη και περπάτημα στο κέντρο της πόλης, συναντήσεις στα γραφεία του Συλλόγου, επαφές με τη Νορβηγική Κοινότητα της Αθήνας και δείπνο σε ταβερνάκια της Αθήνας.

8 Αυγούστου: Επίσκεψη στο Αρχαίο Θέατρο της Επιδαύρου και αναχώρηση για την Κυψέλη Άρτας.

9 Αυγούστου: Συνάντηση στο Πολιτιστικό Κέντρο του χωριού, περπάτημα στα σοκάκια του χωριού, περιήγηση στα αξιοθέατά του, παρουσίαση της ιστορίας του χωριού, βόλτα στα διπλανά χωριά.

10 Αυγούστου: Δραστηριότητες εναλλακτικού αθλητισμού στο ποτάμι. Διανυκτέρευση στις σκηνές.

11 Αυγούστου: Περπάτημα στο δάσος, επίσκεψη στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης και Ζωής, παρουσίαση του τρόπου διαβίωσης στην περιοχή, παρουσίαση οπτικοακουστικού υλικού από αξιοθέατα και παραδοσιακά επαγγέλματα της Ηπείρου.

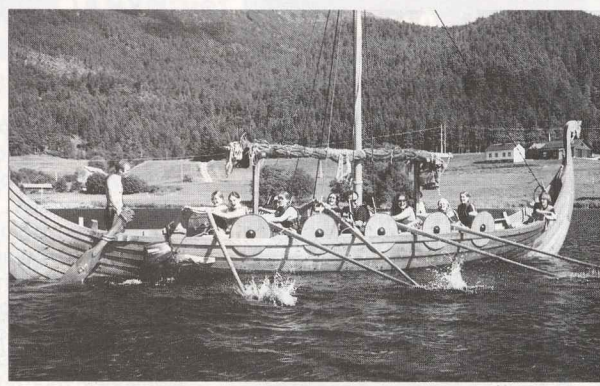
12 Αυγούστου: Πρόβες για την προετοιμασία της παράστασης, βραδινό barbeque στον Άγιο Παντελεήμονα, παραδοσιακά παιχνίδια (ελληνικά και νορβηγικά).

13 Αυγούστου: Συνάντηση στην πλατεία του χωριού, υποδοχή από τους εκπαιδευτικούς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Παρουσίαση του προγράμματος «Νεολαία» με τα μέλη των ομάδων, αντιπροσώπους της τοπικής κοινωνίας και δημοσιογράφους. Τελική παράσταση των δύο ομάδων αφιερωμένη στους κατοίκους του χωριού. Όλοι οι νέοι, Έλληνες και Νορβηγοί, ντυμένοι με παραδοσιακές στολές, θα προσπαθήσουν σε μια παράσταση να δείξουν την προσέγγισή τους στα θέματα που ασχολούνται αλλά και να αναδείξουν το κοινό τους αποτέλεσμα.

14 Αυγούστου: Επίσκεψη στα Ζαγοροχώρια, στην πόλη των Ιωαννίνων και στο Νησί, στο Μουσείο Βρέλλη και στο Σπήλαιο Πραμάντων.

15 Αυγούστου: «Δεκαπενταύγουστος». Εκκλησιασμός στην εκκλησία του χωριού, επίσκεψη σε διπλανό χωριό και γνωριμία με το μεγάλο παραδοσιακό πανηγύρι. Βραδιά αποχαιρετισμού με φαγητό και γλέντι.

16 Αυγούστου: Αποχαιρετισμός από τους κατοίκους του χωριού.

Τα φωτογραφικά στιγμιότυπα είναι από την περσινή επίσκεψη των νέων της Κυψέλης στη Νορβηγία. Στο πλοίο των Βίκινγκς. Εθελοντική εργασία σε αγρόκτημα.

! Ο Σύλλογος Αποδήμων της Κυψέλης είναι ο μοναδικός Ηπειρωτικός φορέας που έχει ενταχθεί σε πρόγραμμα ανταλλαγής. Η εμπειρία που έχει αποκτηθεί είναι μεγάλη και χρήσιμη για παρόμοιους φορείς. Αναδεικνύεται έτσι ο προσανατολισμός που πρέπει να έχουν και οι φορείς της Ηπειρωτικής Διασποράς στις σημερινές συνθήκες. Οι νέοι της Κυψέλης άνοιξαν το δρόμο. Καιρός να τον συνεχίσουν και άλλοι!

Τζουμερκιώτικο Αντάμωμα

Ένα Τζουμερκιώτικο γλέντι με φαγοπότι, χορό και τραγούδι στήθηκε την Κυριακή 1 Ιουνίου στον Πλάτανο της Βαρυμύμης, σ' έναν ειδικό φυσικό χώρο, λίγα χιλιόμετρα έξω από την πρωτεύουσα.

Οι Τζουμερκιώτες, ατομικά αλλά και μέσω των Συλλόγων και Αδελφοτήτων τους, ανταποκρίθηκαν στο κάλεσμα της Ομοσπονδίας και συμμετείχαν με ενθουσιασμό σ' αυτή την καθηλωμένη εκδήλωση. Κάτω από τον πλατύφυλλο πλάτανο, που έχει δώσει και την ονομασία του στην περιοχή, στήθηκε ένα ολοήμερο πανηγύρι, προπομπός των καλοκαιρινών εορμησεων των Τζουμερκιωτών.

Ο εκτελών χρέη προέδρου, αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών Δημήτρης Μιάμης, από την Πράμαντα, καλωσόρισε με θερμά λόγια τους Τζουμερκιώτες και τους ευχήθηκε καλή αντάμωση στα όμορφα Τζουμερκωχώρια.

Η ορχήστρα του Λάζαρου Τσαμπά και το χορευτικό του Συλλόγου Κυψελιωτών Άρτας, προκάλεσαν το κέφι στους παρευρισκόμενους.

Παρόντες στην Παντζουμερκιώτικη σύναξη η πρόεδρος του Νομαρχιακού Συμβουλίου Άρτας Βασιλική Βαγγέλη, ο νομαρχιακός σύμβουλος Κώστας Φώτης, ο πρόεδρος της Πανηπειρωτικής Κώστας Αλεξίου, ο α' αντιπρόεδρος Γιάννης Ζώης, ο υποψήφιος βουλευτής Άρτας Μιχάλης Σακκάς και πολλοί εκπρόσωποι των Τζουμερκιώτικων Συλλόγων.

Τέσσερα χαρακτηριστικά στιγμιότυπα από το Τζουμερκιώτικο Πανηγύρι. 1. Κάτω από τον Πλάτανο στήθηκε το γλέντι και ο χορός. 2. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ομοσπονδίας σέρνει τον χορό με πρωτοχορευτή τον Ευριπίδη Κουτσοσπύρο από τη Χώσπη. 3. Το χορευτικό του Συλλόγου Χώσπης, με τις δροσερές καινουργίες παρουσίες, απέσπασε το θαυμασμό και το χειροκρότημα. 4. Σε πρώτο πλάνο, από αριστερά Ηλίας Νάστος πρόεδρος Αδελφότητας Σκούπας, ο υποψήφιος βουλευτής Άρτας Μιχάλης Σακκάς, Νίκος Κουτσούκης, Θεοδώριανη, από το πολιτικό γραφείο του βουλευτή Δημήτρη Κοσυβάκη και ο νομαρχιακός σύμβουλος Κώστας Φώτης.

ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΓΙΑ ΤΟ ΓΕΦΥΡΙ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΙ ΤΟΥ «ΠΥΡΡΟΥ»

Το Κέντρο Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών, το Αρχείο Γεφυριών Ηπειρώτικων και η Εφημερίδα «ΠΥΡΡΟΣ» προτίθενται να διοργανώσουν στην Άρτα ειδική εκδήλωση με άξονα αναφοράς το Ιστορικό Γεφύρι.

Ο Σπύρος Μαντάς, πρόεδρος του Κέντρου και Δημιουργός του Αρχείου, σε συνομιλία που είχαμε μαζί του, μας δήλωσε πως φιλοδοξεί μέσα από μια τέτοια πρωτοβουλία να αναδειχθεί το Ιστορικό Γεφύρι της Άρτας σε όλες του τις πτυχές και να έρθουν στο φως της δημοσιότητας άγνωστα έως τώρα στοιχεία γι' αυτό.

Ήδη, όπως ανακοινώθηκε στον Τύπο, ο Δήμος της Άρτας αντιμετωπίζει θετικά μια τέτοια πρωτοβουλία. Μένουν να προχωρήσουν οι επίσημες επικοινωνίες και να καθορισθούν λεπτομέρειες που αφορούν το χρόνο και το περιεχόμενο της εκδήλωσης.

ΣΚΟΥΠΑ

Την Τρίτη 13 Αυγούστου στο γήπεδο μπάσκετ στην Αγία Μαρίνα Σκούπας θα διεξαχθεί το 2ο τουρνουά μπάσκετ «Κώστας Ζανίκας», που διοργανώνει η Αδελφότητα.

Στις 17 Αυγούστου η Αδελφότητα σε μια προσπάθεια να γνωρίσουν οι νέοι τις ομορφιές της περιοχής οργανώνει πεζοπορία στον Άραχθο.

ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ

Συνεπής η Αδελφότητα Βουργαρελιτών στο καλοκαιρινό ραντεβού της και φέτος στο χωριό.

Από 2-17 Αυγούστου θα λειτουργεί η καθιερωμένη έκθεση βιβλίου στα γραφεία των Συλλόγων στην πλατεία.

Τη Δευτέρα 4 Αυγούστου διοργανώνεται δημοτική βραδιά, για να γλεντήσουν όλοι και να χορέψουν στην πλατεία, με τον Χρήστο Φωτίου και τη Βαγγελία Χριστιά.

Στις 8 και 9 Αυγούστου παιδική γιορτή, με πολλές κατασκευές, χειροτεχνίες, εργαστήρια ζωγραφικής και ομαδικά παιχνίδια.

Στις 10 Αυγούστου θεατρική παράσταση με τα «Μάγια της πεταλούδας» του Λόρκα. Ένα θέαμα διαφορετικό, που συνδυάζει το λόγο, την κίνηση και το ρυθμό. Ένα πάντρεμα της λυρικής ποίησης του Λόρκα με την ελληνική μουσική παράδοση.

«Περί Πετρογέφυρων...»

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΤΡΙΝΩΝ ΓΕΦΥΡΙΩΝ (ΚΕ.ΜΕ.ΠΕ.Γ.) ΤΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ Α' ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ

Στις 23 Νοεμβρίου 2002 έγινε στην Καλλιθέα Αττικής η Α' Επιστημονική Συνάντηση με θέμα «Περί Πετρογέφυρων...» που διοργάνωσε το Κέντρο Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών.

Η Επιστημονική αυτή Συνάντηση περιελάμβανε 10 Εισηγήσεις και 1 Μουσική Αφήγηση.

Τα πρακτικά αυτής της ενδιαφέρουσας Συνάντησης κυκλοφόρησαν πρόσφατα σε βιβλίο.

Οι δέκα Επιστήμονες - Ερευνητές, οι οποίοι παρουσίασαν πτυχές του Πέτρινου Γεφυριού στη χώρα μας και οι εισηγήσεις τους που περιλαμβάνονται στην έκδοση είναι:

1. **Δημήτριος Ζαχαρόπουλος**, Αν. Καθηγητής Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης, Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών Ξάνθης: «Το μήνυμα που κουβαλάνε τα πέτρινα γεφύρια στο διάβα των αιώνων».

2. **Νικόλαος Κόκκας**, Εκπαιδευτικός, Ερευνητής - Συγγραφέας: «Πέτρινα Γεφύρια στον ορεινό όγκο της Ροδόπης (ορεινοί δρόμοι και κόμβοι επικοινωνίας στην οροσειρά της Ροδόπης κατά τον 18ο και 19ο αιώνα)».

3. **Παναγιώτης Καμηλάκης**, Κύριος ερευνητής του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών: «Οι χορηγίες της κατασκευής των πέτρινων γεφυριών στη μεταβυζαντινή και νεοελληνική περίοδο».

4. **Αργύρης Πετρονύλης**, Δρ. Μηχ. - Αρχιτέκτων, πτυχ. Φιλ., τ. Α. Καθηγητής Ιστορίας Αρχιτεκτονικής Α.Π.Θ. «Γεφύρια ευρύτερης περιοχής Ναυπακτίας».

5. **Θωμάς Φώτης**, Χημικός Μηχανικός, Ερευνητής - Συγγραφέας: «Η Γέφυρα της Παλαισθίδας στη Θεσπρωτία, εφαρμογή των συμπερασμάτων στη γέφυρα της Άρτας».

6. **Θεόδωρος Χαμάκος**, Οικονομολόγος, Ερευνητής - Συγγραφέας: «Τούρκικα γεφύρια της Ανατολίας την εποχή των Οσμανλίων, μια πολύτιμη συμβολή στη βιβλιογραφία της γεφυροποιίας».

7. **Γεώργιος Τσάτσος**, Τοπογράφος Μηχανικός DEA ιστορίας επιστημών και τεχνολογίας, υποψ. Διδάκτωρ ΑΠΘ: «Τα πέτρινα γεφύρια ως τεκμήρια για τον καθορισμό της πορείας των ιστορικών δρόμων, το παράδειγμα της βορειοδυτικής Ελλάδας».

8. **Σπύρος Μαντάς**, Εκπαιδευτικός, Ερευνητής - Συγγραφέας, Δημιουργός του Αρχείου Γεφυριών Ηπειρώτικων: «Καταγραφή των πετρογέφυρων στη Βόρεια Ήπειρο, προστάσεις, προβλήματα, αποτελέσματα».

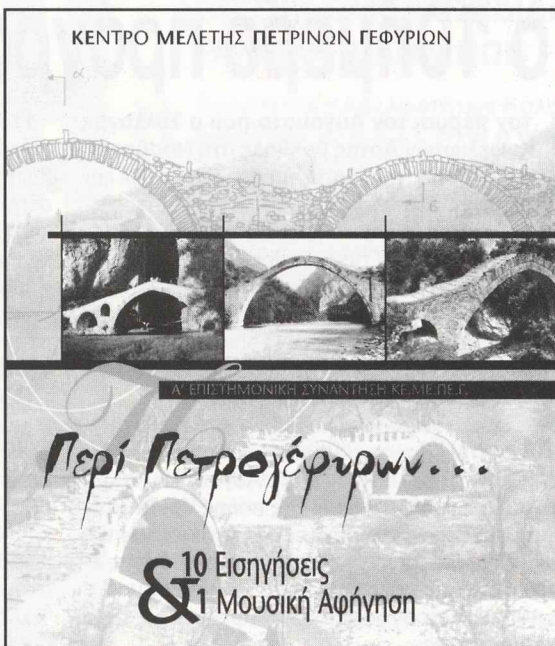
9. **Αντώνης Γαλεριδής**, Πολιτικός Μηχανικός, Ερευνητής - Συγγραφέας: «Τα πολύτοξα πεδινά γεφύρια».

10. **Δ. Παλοδήμος**, Καθηγητής Ε.Μ.Π.: «Γεωμετρική τεκμηρίωση πέτρινων τοξωτών γεφυριών - Δημιουργία Ηλεκτρονικού Αρχείου - Εφαρμογή στο Κεντρικό Ζαγόρι».

Η Μουσική Αφήγηση, η οποία ακούστηκε και καταγράφηκε στη Συνάντηση ήταν η TRIMINA ΜΠΑΤΙΕ, Πομάκικη παραλλαγή του «γιοφουριού της Άρτας», την οποία τραγούδησε και έπαιξε σε καβάλι και τσιφτελέ ο Αλή Ρόγγο από την Γλαύκη της Ξάνθης.

Ο Σπύρος Μαντάς, πρόεδρος του Κέντρου Μελέτης Πέτρινων Γεφυριών, στο μήνυμά του, το οποίο συμπεριλαμβάνεται στην έκδοση, τονίζει:

«Η επικοινωνία υπήρξε ανέκαθεν πολιτισμός. Άρα, όσα στοιχεία συνέβαλαν σ' αυτή είναι πολύτιμα. Ανάμεσά τους,

Το εξώφυλλο της έκδοσης

από τα πιο σημαντικά, οι γέφυρες. Που ξέρουν να ξεπερνούν αδιέξοδα, να συμφιλιώνουν όχθες.

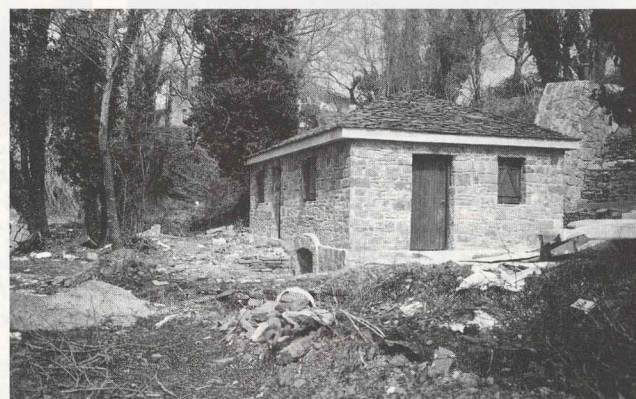
Γέφυρες! Η πέτρινη λαϊκή εκδοχή τους, τα γιοφύρια των παππούδων μας, διέγραψαν τροχιές δέους πάνω από τους αιώνες, ταξιδεύοντάς μας στα μεταίχμια του θρύλου και της ιστορίας. Σήμερα, εύθραυστες πια βέργες στις κοίτες ενός κόσμου που αλλάζει ραγδαία, κλείνουν το παραμύθι της ζωής τους κουβαλώντας ανάμεσα στις πέτρες τους χιλιάδες μυστικά.

Επειδή όσο το δυνατόν περισσότερα από αυτά τα μυστικά θελήσαμε να τα ανακαλύψουμε και να μοιραστούμε μεταξύ μας, ιδρύσαμε πριν από ένα χρόνο το ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΤΡΙΝΩΝ ΓΕΦΥΡΙΩΝ. Πιστεύουμε πως αξίζει τον κόπο να μελετήσουμε, να προστατέψουμε και να προβάλουμε τούτα τα κτίσματα, τα τόσο λιτά στην όψη, και τα τόσο πλούσια στο περιεχόμενο.

Είναι αλήθεια πως τα τελευταία χρόνια - που οι εξορμήσεις πια αλλάζουν προσανατολισμό - όλο και περισσότεροι ανακαλύπτουν, φωτογραφίζουν και ασχολούνται με τα πέτρινα γεφύρια της πατρίδας μας. Το ΚΕΝΤΡΟ μπορεί να στεγάσει τις ανησυχίες όλων αυτών και να συντονίσει τις όποιες ενέργειές τους».

Το βιβλίο εκδόθηκε με την ευγενική χορηγία της Εταιρίας ΑΕΓΕΚ, το σχεδιασμό έκανε η Αδμή Αικ. και το εξώφυλλο φιλοτέχνησε ο Γιώργος Λάμαρης. Πληροφορίες για όσους θέλουν να το προμηθευτούν στον Σπύρο Μαντά, τηλ. 6938121276 και στις Ηπειρωτικές Εκδόσεις «Πέτρα» 210 8233830.

ΤΟ ΚΡΥΟΝΕΡΙ ΚΥΛΑΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΟΝ ΜΥΛΟ

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΩΤΟΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΗΣ «ΤΟ ΚΡΥΟΝΕΡΙ» εδρεύει στον Συνοικισμό Κρυονέρι του Δημοτικού Διαμερίσματος Κεντρικού του Δήμου Αθμανιάς Άρτας. Ιδρύθηκε το 2001, σε μια προσπάθεια να συμβάλει στη διατήρηση της παράδοσης και την ανάπτυξη του τόπου. Μια από τις πρώτες δραστηριότητες ήταν η κατασκευή και λειτουργία ενός νερόμυλου - νεροτριβής, όπως υπήρχε από παλιά στον Συνοικισμό. Η προσπάθεια αυτή ξεκίνησε και προχώρησε με μοναδική βοήθεια τη συνδρομή των Κρυονεριτών και των φίλων τους. Κυρίως όμως προχώρησε επειδή οι μόνιμοι κάτοικοι του Συνοικισμού, με την προσωπική τους εργασία έδωσαν την ψυχή τους για την ολοκλήρωση του έργου. Έτσι όλα είναι έτοιμα και στις 13 Αυγούστου, στις 9 το βράδυ, θα γίνουν τα εγκαίνια του έργου και θα ακολουθήσουν πανηγύρι. Ο Μύλος βρίσκεται μέσα στο Συνοικισμό, δίπλα στον ιστορικό πλάτανο του Λελοούδα και στη βρύση του Κρυονερίου. Πρόεδρος του Συλλόγου είναι ο κ. Κων/νος Τσιβόλας.

ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ - ΗΠΕΙΡΟΣ

Συμμετείχαν οι Ηπειρώτες στους Αγώνες της Ολυμπίας; Γνωρίζουμε ονόματα αρχαίων Ηπειρωτών ολυμπιονικών και τα αγωνίσματα στα οποία νίκησαν; Γίνονταν σημαντικοί αγώνες με πανελλήνια εμβέλεια σε πόλεις και ιερά της Ηπείρου; Ποιο ήταν το αγωνιστικό περιεχόμενο των Ολυμπιακών Αγώνων;

Ποια ήταν η σχέση των Ελλήνων με τον αθλητισμό πριν από τις Ολυμπιάδες που διοργάνωσε ο Ηπειρώτης ευεργέτης Ε. Ζάππας στην Αθήνα, στο διάστημα 1859-1889; Ποιον αντίκτυπο είχαν στην ελληνική κοινωνία; Πώς τις σχολίασαν οι διανοούμενοι, ποια στάση κράτησαν οι πολιτικοί; Έγιναν γνωστοί οι αγώνες του Ζάππα στο εξωτερικό και, αν ναι, ποιες διεργασίες κίνησαν; Το κυριότερο: συνδέονται - και πώς - με την τόσο επιτυχημένη Ολυμπιάδα του 1896;

Σε ποια οικονομική κατάσταση βρισκόταν το ελληνικό κράτος το 1896 και τι σήμαινε για το παγκόσμιο ολυμπιακό κίνημα η προθυμία του Γ. Αβέρωφ να χρηματοδοτήσει την αναστήλωση του Παναθηναϊκού Σταδίου; Ποια ήταν τα κίνητρα της πράξης του; Θα γίνονταν οι Αγώνες στην Αθήνα, αν η πόλη δεν αποκτούσε το κατάλληλο στάδιο για τη διεξαγωγή τους; Πώς αξιολόγησαν την πράξη του η πολιτική ηγεσία και ο ελληνικός λαός;

Στα ερωτήματα αυτά, αλλά και σε άλλα ακόμη, απαντά το βιβλίο «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, ΗΠΕΙΡΟΣ» του φιλόλογου Μενέλαου Χρόνη.

ΤΟ ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ ΤΟΥ ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΧΡΟΝΗ

ου Χρόνη, (από τον Ελαφότοπο Ζαγορίου) που μόλις κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις «Φηγάς». Πρόκειται για μία μοναδική έκδοση που πραγματεύεται τη διαχρονική σχέση της Ηπείρου με τους Ολυμπιακούς Αγώνες, από την αρχαιότητα έως το 1896. Είναι ο καρπός βαθιάς και πολύχρονης έρευνας, βασισμένης σε πλούσια βιβλιογραφία, που συγκεντρώνει σπουδαίο ανέκδοτο υλικό, ενώ η διήγηση παραμένει ξεκοφταστή και συναρπαστική.

Προλογίζει ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κος Χρήστος Μασσαλάς, ο οποίος σημειώνει πως «...Ο συγγραφέας αυτής της μονογραφίας κ. Μενέλαος Α. Χρόνης δίνει με τον πιο πειστικό και γλαφυρό τρόπο τόσο τα ιστορικά στοιχεία των Ολυμπιακών Αγώνων όσο και τις αξίες που κυριάρχησαν στην ιστορική τους πορεία...».

Το βιβλίο έχει 144 σελίδες, ενώ 65 εγχρωμες φωτογραφίες, σπάνιες οι περισσότερες, συνοδεύουν και συμπληρώνουν δημιουργικά το κείμενο, με πλούσιες επεξηγηματικές λεζάντες.

Στο βιβλίο «ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ

ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ, ΗΠΕΙΡΟΣ», αναδεικνύεται μια μεγάλη ιστορική αλήθεια: η συμβολή των Ηπειρωτών ευεργετών στην αναβίωση των Ολυμπιακών Αγώνων το 1896 ήταν καθοριστική, γεγονός που μέχρι τότε βρισκόταν στην ιστορική αφάνεια. Πράγματι, μέχρι τώρα, η τιμή για την αναβίωση των Αγώνων αποδίδεται από τη Διεθνή Ολυμπιακή Επιτροπή και την ελληνική πολιτεία εξ ολοκλήρου στον Πιερ ντε Κουμπερτέν και, δυστυχώς, έχουν μπει στο συρτάρι της ιστορίας οι σημαντικότερες πρωτοβουλίες του Ε. Ζάππα και του Γ. Αβέρωφ στον τομέα αυτό.

Στις σελίδες του βιβλίου γίνεται φανερό ότι, χωρίς την καίρια συνεισφορά του Ε. Ζάππα στον τομέα της πνευματικής προετοιμασίας του ελληνικού λαού (χάρη στις τέσσερις Ολυμπιάδες του στο διάστημα 1859-1889) και του Γ. Αβέρωφ στην υλική προετοιμασία (με την πλήρη χρηματοδότηση του Παναθηναϊκού Σταδίου), η διοργάνωση του 1896, το γερό θεμέλιο των σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων, θα ήταν αδύνατο να επιτύχει.

Το άριστα τεκμηριωμένο βιβλίο θα καθλώσει και θα κάνει περήφανο τον Ηπειρώτη, και όχι μόνο, αναγνώστη. Είναι ένα ευχάριστο και πολύτιμο μάθημα πατριδογνωσίας για τους μαθητές, και ταυτόχρονα ουσιαστικό συμπλήρωμα της Ολυμπιακής Παιδείας.

Κυκλοφορεί στα βιβλιοπωλεία.

Για περισσότερες πληροφορίες: Εκδόσεις «ΦΗΓΟΣ», τηλ.: 210 5822.178

Από το βιβλίο, τα στοιχεία που ακολουθούν:

Αγώνες στην Ήπειρο

Στην Ήπειρο διοργανώθηκαν αγώνες, όπως και σε κάθε περιοχή της Ελλάδας, για να τιμηθούν οι θεοί στα ιερά του τόπου και για να έχουν την ευκαιρία οι νέοι να συναγωνιστούν και να δείξουν την αρετή τους. Αυτοί που ξεχώριζαν, στέλνονταν να δοκιμάσουν τις δυνάμεις τους στους Πανελλήνιους Αγώνες, κυρίως στα Ολύμπια.

Ναία

Το 192 π.Χ. αναγνωρίστηκαν ως Πανελλήνιοι Αγώνες, ισότιμοι των προϋπαρχόντων («ισούλμια»), τα Ναία ή Νάα, που τελούνταν στη Δωδώνη προς τιμήν του Ναίου Δία (από το ρήμα νάω=ρέω από πηγή). Το επίθετο «νάιος» αποδίδεται στον Δία, ως θεό των πηγών. Τα Ναία σήμαιναν «γιορτή του θεού των υδάτων». Θεωρείται ότι τα Ναία καθιέρωσε ο Πύρρος, πιθανότατα όμως κάποια μορφή τοπικών αγώνων προϋπήρχε. Διοργανώνονταν γυμνικοί αγώνες (αγωνίσματα δρόμων, βαριά αθλήματα και πένταθλο), κατά το πρότυπο των Ολυμπιακών Αγώνων. Παράλληλα γίνονταν και αρματοδρομίες και σκυλικοί - θεατρικοί αγώνες, πιθανώς και μουσικοί. Τα Ναία έφταναν πιθανόν μέχρι το τέλος του 4ου μ. Χ. αιώνα και καταργήθηκαν μαζί με τους ήδη παρηκμασμένους Ολυμπιακούς Αγώνες, με το διάταγμα του Θεοδοσίου Α', το 393 μ. Χ., στο πλαίσιο της αντιδωλοκρατικής πολιτικής του αυτοκράτορα.

Αγώνες είχαν δύο κατηγορίες (άνδρες και παίδες). Οι νικητές ονομάζονταν ακτιόνες και είχαν τιμές ανάλογες με των ολυμπιονικών. Οι αγώνες της Νάας γίνονταν κάθε δύο χρόνια «υπό των περιόλων», ήταν δηλαδή τοπικοί αγώνες. Οι νικητές έπαιρναν βραβείο στεφάνι από λεπτά καλάμια, που αφαιρούν στην περιοχή της Νικόπολης. Ο Οκταβιανός κατασκεύασε γυμνάσιο και στάδιο, στο οποίο μετέφερε τους αγώνες. Τα νέα Άκτια ή Καισάρεια Άκτια άρχισαν το 28 π.Χ. και γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια. Η ήφιμή τους ήταν μεγάλη και θεωρούνταν πέμπτα στην σειρά μετά τα Ολύμπια, τα Πύθια, τα Νέμεα και τα Ίσθμια. Προστέθηκαν και αγώνες μουσικοί, ποιητικοί και λεμβοδρομίες («νεών αμύλλας»). Υπήρχαν τρεις κατηγορίες αγωνιζομένων: άνδρες, αγέννητοι (έφηβοι) και παίδες, ενώ οι Ολυμπιακοί

Άκτια

Σημαντικοί αγώνες διοργανώνονταν και στη Νικόπολη, την οποία ίδρυσε ο Οκταβιανός Αύγουστος μετά τη νίκη του στο Άκτιο το 31 π.Χ. επί του Αντωνίου και της Κλεοπάτρας. Σε ανάμνηση αυτής της νίκης οι αγώνες ονομάζονταν «Καισάρεια

Πίνακας των αρχαίων Ηπειρωτών Ολυμπιονικών			
Ολυμπιάδα	Έτος	Όνομα Αθλητή	Αγώνισμα
66η	516 π.Χ.	Κλεοσθένης, Επιδάμνιος	τέθριππο άρμα
70η	500 π.Χ.	Μενεπτόλεμος, Απολλωνιάτης	στάδιος δρόμος παιδών
77η	472 π.Χ.	...γίας, Επιδάμνιος	οπλιτοδρομία
87η	432 π.Χ.	Σώφρων, Αμβρακιώτης	στάδιος δρόμος παιδών
109η	344 π.Χ.	Αρρύβας, βασιλιάς Μολισσών	τέθριππο άρμα
121η	296 π.Χ.	Τλασίμαχος, Αμβρακιώτης	συνωρίδα και πωλικό τέθριππο
161η	136 π.Χ.	Αντίπατρος, Ηπειρώτης	στάδιος δρόμος
180η	60 π.Χ.	Ανδρόμαχος, Αμβρακιώτης	στάδιος δρόμος

Άκτια». Αρχικά τα Άκτια καθιερώθηκαν και τελούνταν από την πόλη των Ακαρνάνων Άκτια, απέναντι από τη σημερινή Πρέβεζα, για να τιμηθεί ο Άκτιος Απόλλων. Αργότερα ο έλεγχος της γιορτής πέρασε στο Ανακτόριο, αποίκια των Κορινθίων στην είσοδο του Αμβρακικού Κόλπου. Στην πρώτη τους μορφή τα Άκτια γίνονταν κάθε δύο χρόνια «υπό των περιόλων», ήταν δηλαδή τοπικοί αγώνες. Οι νικητές έπαιρναν βραβείο στεφάνι από λεπτά καλάμια, που αφαιρούν στην περιοχή της Νικόπολης. Ο Οκταβιανός κατασκεύασε γυμνάσιο και στάδιο, στο οποίο μετέφερε τους αγώνες. Τα νέα Άκτια ή Καισάρεια Άκτια άρχισαν το 28 π.Χ. και γίνονταν κάθε τέσσερα χρόνια. Η ήφιμή τους ήταν μεγάλη και θεωρούνταν πέμπτα στην σειρά μετά τα Ολύμπια, τα Πύθια, τα Νέμεα και τα Ίσθμια. Προστέθηκαν και αγώνες μουσικοί, ποιητικοί και λεμβοδρομίες («νεών αμύλλας»). Υπήρχαν τρεις κατηγορίες αγωνιζομένων: άνδρες, αγέννητοι (έφηβοι) και παίδες, ενώ οι Ολυμπιακοί

Νυμφαία

Αγώνες τελούνταν και στην Απολλωνία, γνωστοί με το όνομα Νυμφαία. Το Νυμφαίο ήταν ένα μέρος όπου αναβλύζε πίδακας και άσφαλτος και έκαψε «αένανσιν», δηλαδή σε πηγές χλιαρού νερού. Η άσβεστη φλόγα από πίσσα, που προκαλούσε δόος στους πιστούς, είχε μαντικές ιδιοτητές και οδηγούσε σε αγωνιστική λατρεία. Γνωρίζουμε με βεβαιότητα ότι το ίδιο συνέβη και στην Ολυμπία, η οποία λειτουργούσε αρχικά ως μαντείο. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για το πρόγραμμα και τα αγωνίσματα των Νυμφαίων της Απολλωνίας.

Βάραθρον

Στη Θεσπρωτία γίνονταν αγώνες, για τους οποίους γνωρίζουμε ελάχιστα, πέ-

ρα από το όνομά τους, που ήταν Βάραθρον ή Βάραθρον και ήταν στεφανίτες. Πιθανολογείται πως η ονομασία τους οφείλεται στο ότι στους νικητές δινόταν ως έπαθλο και κόσμημα, που λεγόταν «βάραθρον». Ο Ησυχύος αναφέρει: «Ευανδρίας αγών, βάραθρον, ούτως εκάλετο εν τη Θεσπρωτία». Οι αγώνες ευανδρίας ήταν αντρικά καλλιστεία. Περί τίνος επρόκειτο μπορούμε να καταλάβουμε από άλλους ανάλογους αγώνες σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Στους αγώνες «ευανδρίας» της Ηλείας, έπαιρναν μέρος οι πιο ρωμαλέοι και ωραίοι άνδρες, διαγωνιζόμενοι στο κάλλος και στο ήθος.

Ηράκλεια

Στην Αμβρακία γιορταζόνταν τα Ηράκλεια, σημαντική εκδήλωση προς τιμήν του Ηρακλή, τον οποίο τιμούσαν με λαμπρές γιορτές και πολλές άλλες ελληνικές πόλεις. Τα Ηράκλεια περιλάμβαναν γυμνικούς και ιππικούς αγώνες, μια και ο Ηρακλής ήταν ο κατεξοχήν αθλητικός ήρωας, που πραγματοποίησε αρκετούς άθλους του αξιοποιώντας τις ικανότητές του σε γυμνικά αγωνίσματα (π.χ. κατέβαλε με λαβές πάλη το λιοντάρι της Νεμεάδας, και επιπλέον, κατά μία εκδοχή, καθιέρωσε τους Ολυμπιακούς Αγώνες και όρισε το έπαθλό τους, τον κόπιν. Η παράδοση της Αμβρακίας συνδέει στενά την πόλη με τον ήρωα: Κάποτε διεκδικήσαν την πόλη η Απολλωνία, η Άρτεμη και ο Ηρακλής. Κρίτης στη διαμάχη τους μπήκε ο Κραναλάας από την Κίρρα της Φωκίδας, που αποφάσισε ότι πολιορκίας της Αμβρακίας θα ήταν ο Ηρακλής. Ο Απόλλωνας θύμωσε και τον μετέτρεψε σε βράχο, κι από τότε οι Αμβρακίτες του προσέφεραν θυσία την ημέρα της γιορτής και των αγώνων προς τιμήν του Ηρακλή.

νομός Άρτας

Με πρωτεύουσα την Άρτα, ο νομός Άρτας συγκεντρώνει ποσοστό **0,7% του πληθυσμού** της χώρας και παράγει **0,4% του ακ. εγχώριου προϊόντος**. Το υψηλό ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού του 1998 εντάθηκε το 1999 (υπεροχή γεννήσεων/1.000 κατοίκους: -3,7), έχει δε πολύ χαμηλή αναλογία μαθητών Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους. Μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του μειώθηκε 0,7%. Με **κατά κεφαλήν προϊόν 2,5 εκατ. δρχ.** βρίσκεται στην τελευταία θέση στην κατάταξη των νομών με 62% του μέσου Ελλάδας το 2001. Οι κάτοικοί του έχουν τη χαμηλότερη κατανάλωση οικιακού ρεύματος (59% του μέσου όρου) και τους αναλογούν 38 τηλεφωνικές συνδέσεις ανά 100 κατοίκους (μέσος χώρας 54 το 2000). Το 2001 οι πωλήσεις νέων επιβατικών Ι.Χ. μειώθηκαν 11%, η 5η μεγαλύτερη μείωση στη χώρα, έχει δε σχετικά **χαμηλή αναλογία αυτοκινήτων ανά 100 κατοίκους** (19 με μέσο χώρας 31 το 2001). Με δηλωθέν εισόδημα 897 χιλ. δρχ. ανά κάτοικο το 2000 (άνοδος 6,8%, 56% του μέσου Ελλάδας) και **καταθέσεις 983 χιλ. δρχ. ανά κάτοικο το 1999**, οι κάτοικοί του πλήρωσαν το 2000 κατά μέσο όρο για φόρο εισοδήματος 53 χιλ. δρχ., έναντι μέσου όρου χώρας 131 χιλ. δρχ. Στο νομό αναλογεί 0,5% των φορολογουμένων (άνοδος 5,5% το 2000) και 0,4% του δηλωθέντος εισοδήματος της χώρας (άνοδος 6,6%). Έχει χαμηλή αναλογία νέων κατοικιών ανά 100 κατοίκους (0,4 με μέσο χώρας 0,8 το 2000). Είναι η **2η παραγωγός περιοχή εσπεριδοειδών της χώρας** με 19% της συνολικής παραγωγής, η **7η στην παραγωγή κρέατος** με 3% και η **8η στην παραγωγή τυριού** με 3,4% το 2001. Τα **τροχαία ατυχήματα στο νομό μειώθηκαν 20%** το 2001, με συνέπεια την υποχώρηση της πολύ χαμηλής αναλογίας τροχαίων ατυχημάτων ανά 1.000 κατοίκους (0,5 με 1,8 για το σύνολο της χώρας).

Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση
Πλ. Εθν. Αντίστασης, 471 00 Άρτα
Τηλ.: 26810 - 27490, fax: 26810 - 75855
E-mail: nartas@nomarchia-artas.gr

ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ		Νομός Άρτας	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τους 52 νομούς
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2001	2,5 εκ. δρχ.	4,05	51
Κατά κεφαλή αποταμιευτικές καταθέσεις	1999	0,98 εκ. δρχ.	1,68	45
Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο	2000	0,9 εκ. δρχ.	1,6	45
Φόρος εισοδήματος ανά κάτοικο	2000	53 χιλ. δρχ.	131	40
Φυσική αύξηση πληθυσμού / 1000 κατοίκους	1999	-3,71	-0,24	42
Μαθητές γυμνασίων / 1000 κατοίκους	2000	65	72	35
Μαθητές δημοτικού / 1000 κατοίκους	2000	46	61	46
Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας				
ΑΕΠ	1998	0,4%		41
Φορολογούμενοι	2000	0,5%		40
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2000	0,4%		40
Άμεσοι φόροι	1999	0,2%		40
Αποταμιευτικές καταθέσεις	1999	0,5%		41

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟΓΡΑΦΩΝ			1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
	1981Α	1991Α	2001Α							
Αριθμός κατοίκων	80.044	78.719	78.134	81.840	82.268	82.376	82.421	82.349	82.238	78.134
Αριθμός κατοίκων πρωτεύουσας	18.283	20.451	-	-	-	-	-	-	-	-
Επιφάνεια τ. χλμ.	1.662	1.662	1.662	1.662	1.662	1.662	1.662	1.662	1.662	1.662
Πυκνότητα πληθυσμού, κάτοικοι / τ. χλμ.	48,2	47,5	46,5	349,2	49,5	49,6	49,6	49,5	49,5	46,5
Αστικός πληθυσμός	20.004	21.286	-	-	-	-	-	-	-	-
Ημιαστικός πληθυσμός	3.515	4.689	-	-	-	-	-	-	-	-
Αγροτικός πληθυσμός	56.525	52.744	-	-	-	-	-	-	-	-
Γάμοι (μόνιμη κατοικία γαμπρού)	553	410	-	378	221	334	271	312	-	-
Γεννήσεις (μόνιμη κατοικία μητέρας)	1.044	653	-	565	558	556	537	559	-	-
Θάνατοι (μόνιμη κατοικία θανόντος)	698	802	-	825	855	788	734	865	-	-
Αριθμός νοικοκυριών	22.950	23.515	-	-	-	-	-	-	-	-
Γάμοι ανά 1000 κατοίκους	-	-	-	4,6	2,7	4,1	3,3	3,8	-	-
Φυσική αύξηση πληθυσμού/1000 κατοίκους	-	-	-	-3,2	-3,6	-2,8	-2,4	-3,7	-	-
Αριθμός κατοικιών	27.753	31.615	-	-	-	-	-	-	-	-

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ Ο «ΠΥΡΡΟΣ» ΘΑ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙ ΤΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΤΩΝ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΟ ΝΟΜΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ.

νομός Άρτας

ΠΡΟΙΟΝ - ΕΙΣΟΔΗΜΑ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ακαθ.Εγχ.Προϊόν, π.μέσ. αγοράς,εκ.δρχ	-	-	-	129.575	140.614	145.522	158.702	169.301	182.169	195.707
Γεωργία % ΑΕΠ	-	-	-	22	21	16	16	-	-	-
Βιομηχανία % ΑΕΠ	-	-	-	15,3	15,3	11,9	13,0	-	-	-
Μεταλλεία - Ορυχεία % ΑΕΠ	-	-	-	0,0	0,0	-	0,0	-	-	-
Μεταποίηση % ΑΕΠ	-	-	-	5,7	5,8	3,3	4,1	-	-	-
Ενέργεια % ΑΕΠ	-	-	-	5	5	3	3	-	-	-
Κατασκευές % ΑΕΠ	-	-	-	4,7	4,9	5,3	5,7	-	-	-
Υπηρεσίες % ΑΕΠ	-	-	-	62,3	64,0	71,6	71,3	-	-	-
Ακαθ.Εγχ.Προϊόν κατά κεφαλή % μ.ό. χώρας	68,4	68,0	70,3	60,8	59,8	56,0	56,2	56,3	56,5	61,8
Ακαθ.Εγχ.Προϊόν κατά κεφαλή, δρχ.	1.243.906	1.385.264	1.616.605	1.583.273	1.709.219	1.766.558	1.925.506	2.055.898	2.215.146	2.504.762

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ (εκ. δρχ.)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ιδιωτικές σε κατοικίες	7.455	8.414	7.414	9.151	7.085	9.669	8.188	14.265	7.551	-
Ιδιωτικές Ν2234/23, αριθμός σχεδίων	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-
Ιδιωτικές Ν2234/23, προϋπολογισμός	-	-	-	-	-	-	170	150	-	-
Επενδύσεις μετ/κών επιχ/σεων (απασχ.>10 άτομα)	-	124	2.136	526	1.015	867	844	-	-	-

ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Αριθμός νέων κατοικιών	560	464	483	492	457	550	421	585	341	-
Αριθμός δωματίων νέων κατοικιών	1974	1646	1622	1647	1526	1889	1414	1991	1069	-
Ογκος σε χιλ. m3 νέων κατοικιών	195	198	187	181	172	210	168	241	134	-
Αριθμός νέων κατοικιών ανά 100 κατοίκους	0,7	0,57	0,59	0,6	0,55	0,66	0,51	0,71	0,41	-

ΓΕΩΡΓΙΑ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Σύνολο καλλιέργειών, στρέμματα	347.233	348.386	342.077	342.872	342.320	342.237	346.695	344.700	342.932	288.054
Αρδευθείσες καλλιέργειες, στρέμματα	193.344	190.443	184.171	189.320	189.495	185.842	188.854	193.083	189.636	189.899
Ελαιόλαδο, τόννοι	883	634	368	868	546	706	427	980	845	897
Καπνός, τόννοι	1.128	880	833	844	890	1.007	885	908	908	907
Βαμβάκι, τόννοι	1.842	2.799	3.065	3.510	1.793	1.934	1.814	1.513	1.513	869
Σιτάρι, τόννοι	1.294	1.636	891	858	922	846	823	886	883	741
Ρύζι, τόννοι	-	-	-	-	-	-	-	-	-	415
Εσπεριδοειδή, τόννοι	190.088	181.863	265.367	152.794	146.676	250.446	176.392	244.086	256.862	241.659
Μήλα, τόννοι	1.584	1.083	800	810	883	835	848	789	789	978
Ροδάκινα, τόννοι	306	308	327	313	292	221	248	267	267	208
Παπάες, τόννοι	6.080	6.147	7.201	6.240	5.812	6.469	5.734	5.339	5.340	6.312
Τομάτες, τόννοι	4.029	4.718	5.370	4.866	4.937	4.498	4.992	5.648	5.648	6.248
Κρέας, τόννοι	13.976	13.937	16.430	16.966	14.370	14.061	14.584	14.741	14.741	14.473
Γάλα, τόννοι	28.218	27.414	31.122	31.767	34.774	31.110	33.377	39.374	39.374	34.526
Τυρί μοσκά, τόννοι	1.448	1.273	1.172	3.143	3.405	3.423	3.623	4.526	4.523	5.093
Τυρί σκληρό, τόννοι	565	504	439	388	423	495	491	539	539	489
Αυγά χιλ.πεμάχα	23.805	32.050	25.444	23.009	34.840	29.142	30.123	32.843	32.842	29.665
Γεωργικοί ελκυστήρες	1.759	1.785	1.870	1.827	1.967	1.899	1.897	-	-	-

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ-ΒΙΟΤΕΧΝ.-ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Αριθμός μεταποιητικών επιχ. (απασχ.>10 άτομα)	-	9	9	-	8	9	10	-	-	-
Προσέλη αξία μετ/κών επιχ/σεων(απ.>10 άτομα), εκ. δρχ.	-	2.166	2.038	-	3.227	3.839	5.172	-	-	-
Πωλήσεις μετ/κών επιχ/σεων (απ.>10 άτομα), εκ. δρχ.	-	4.214	4.746	-	6.888	8.408	10.613	-	-	-

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Κλίνες σε ξενοδοχειακά καλύμματα	391	391	391	332	332	388	388	388	398	427
Ξενοδοχεία	-	-	-	-	-	-	6	6	7	9
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών	3.138	2.805	3.508	2.227	3.254	3.505	4.103	3.190	4.205	-
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών σε ξενοδοχεία	-	-	-	-	-	-	-	3.190	4.205	-
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών	56.913	51.151	52.626	48.517	44.539	58.728	61.621	61.991	61.088	-
Διανυκτερεύσεις ημεδαπών σε ξενοδοχεία	-	-	-	-	-	-	-	61.991	61.088	-
Διανυκτερεύσεις αλλοδαπών ανά κάτοικο	0,03	0,03	0,04	0,02	0,03	0,04	0,04	0,03	0,05	-

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Επιβατ.αυτοκίνητα ΙΧ σε κυκλοφορία	6.523	6.952	7.468	8.089	8.615	9.556	10.506	11.954	13.553	14.805

νομός Άρτας

Εγγραφές καν. επιβατικών ΙΧ	-	-	-	606	569	961	978	1.495	1.679	1.489
Ταξί σε κυκλοφορία	120	120	120	136	120	120	120	120	120	120
Λεωφορεία σε κυκλοφορία	121	123	127	127	128	132	133	136	137	137
Φορτηγά σε κυκλοφορία	6.528	6.685	6.871	7.115	7.368	7.727	8.021	8.318	8.570	8.787
Τροχαία απυχήματα	84	88	148	75	74	85	88	73	46	37
Κύριες τηλεφ/κές συνδέσεις, συσκευές ως 1996	23.319	24.455	26.194	27.309	28.739	29.153	29.885	30.635	31.099	-
Επιβατ. αυτοκίνητα ΙΧ ανά 100 κατοίκους	8,2	8,6	9,2	9,9	10,5	11,6	12,7	14,5	16,5	18,9
Κύριες τηλεφ/κές συνδέσεις ανά 100 κατοίκους	29,2	30,3	32,3	33,4	34,9	35,4	36,3	37,2	37,8	-

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ (εκ. δρχ.)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Ταμιευτηρίου	30.673	36.032	39.946	47.469	56.211	61.724	64.560	67.648	-	-
Προθεσμίας	8.959	9.391	11.788	13.643	13.628	15.704	16.118	13.263,0	-	-
Σύνολο Αποταμιευτικών	39.532	45.423	51.734	61.112	69.839	77.428	80.678	80.911	-	-
Οψεως	1.611	1.039	1.806	2.388	3.528	3.224	2.877	5133,0	-	-
Σύνολο καταθέσεων	41.143	46.462	53.540	63.500	73.367	80.652	83.555	86.044	-	-
Αποταμιευτικές ανά κάτοικο, δρχ	494.942	563.065	637.912	746.725	848.921	939.934	978.852	982.538	-	-
Καταθέσεις ανά κάτοικο, δρχ	515.112	575.944	660.181	775.904	891.805	979.072	1.013.759	1044870,0	-	-

ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ (εκ. δρχ.)	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Φόροι έμμεσοι	2.041	2.760	2.937	3.251	3.584	4.392	5.230	6.000	-	-
Φόροι άμεσοι	1.655	2.181	3.327	4.047	4.054	4.887	5.962	6.344	-	-
Αριθμός φορολογουμένων	11.672	13.071	14.113	18.466	19.683	21.406	22.745	23.791	24.823	-
Δηλωθέν εισόδημα	20.183	23.855	28.496	37.177	43.690	50.868	60.978	69.144	73.735	-
Δηλωθέν εισόδημα ανά κάτοικο, δρχ	252.692	295.707	351.373	454.264	531.069	617.510	739.836	839.646	896.593	-
Αρ. φορολ/μένων - εισοδηματίες	853	1.044	1.074	1.505	1.536	1.712	1.980	2.139	2.498	-
Αρ. φορ/μένων-έμποροι, βιομήχανοι, επιχ.	3.328	3.481	3.627	3.850	3.909	3.901	3.922	3.910	4.410	-
Αρ. φορ/μένων - γεωργοί κλπ	557	686	733	2.305	2.779	3.216	3.337	3.582	3.715	-
Αρ. φορ/μένων - μισθωτοί	4.959	5.541	6.085	6.803	7.126	7.503	8.015	8.340	8.513	-
Αρ. φορ/μένων - ελευθ. επαγ/γίες	384	403	410	422	439	451	456	483	587	-
Αρ. φορ/μένων - συνταξιούχοι	1.591	1.916	2.184	3.581	3.894	4.623	5.035	5.337	5.100	-
Φόρος εισοδ. φυσικών προσώπων	-	-	-	-	-	-	-	4.395	4.323	-
Φόρος εισ. φ. προσ. ανά κάτοικο, δρχ	-	-	-	-	-	-	-	53.370	52.567	-
Φόρος Μεγάλης Ακίνητης Περιουσίας	-	-	-	-	-	-	-	-	12,1	11,4
ΦΜΑΠ - αριθ. δηλώσεων φυσ. προσώπων	-	-	-	-	-	-	-	-	45,0	48,0
ΦΜΑΠ - αριθ. δηλ. φυσ. προσώπων/1000 κατ	-	-	-	-	-	-	-	-	0,5	0,6

ΠΑΙΔΕΙΑ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Αριθμός δημοτικών σχολείων	93	92	86	86	86	84	81	82	82	-
Αριθμός ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μαθητές δημοτικών σχολείων	5.674	5.013	4.772	4.454	4.253	4.070	3.873	3.861	3.813	-
Μαθητές ιδιωτικών δημοτικών σχολείων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αριθμός γυμνασίων	20	19	18	18	18	18	18	18	18	-
Αριθμός ιδιωτικών γυμνασίων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Μαθητές γυμνασίων	3.054	2.898	2.867	2.788	2.734	2.684	2.683	2.417	2.250	-
Μαθητές ιδιωτικών γυμνασίων	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Αριθμός λυκείων	12	12	15	14	14	14	15	19	19	-
Αριθμός ιδιωτικών λυκείων	-	-	2	2	2	2	2	4	3	-
Μαθητές λυκείων	2.559	2.375	2.458	2.452	2.541	2.608	2.540	2.807	3.104	-
Μαθητές ιδιωτικών λυκείων	-	-	87	65	127	221	290	171	244	-
Μαθητές Β/θμιας εκπαίδευσης ανά 1000 κατοίκους	70	65	66	64	64	64	63	63	65	-
Μαθητές δημοτικού ανά 1000 κατοίκους	71	62	59	54	52	49	47	47	46	-

ΥΓΕΙΑ	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Κλίνες θεραπευτηρίων	120	120	120	110	107	110	195	205	-	-
Αριθμός δημόσιων νοσοκομείων	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Αριθμός ιδιωτικών κλινικών	-	-	-	-	-	-	1	1	-	1
Κλίνες ιδιωτικών κλινικών	33	33	33	20	20	20	20	30	-	30
Ημέρες νοσηλείας	14.732	16.285	18.716	18.647	19.306	-	-	-	-	-
Αριθμός ιατρών	119	139	131	132	140	148	168	164	-	-
Φαρμακεία	44	46	48	50	51	51	51	50	-	-

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΣΑΚΚΑΣ: ΟΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΡΤΑΣ

ΟΜΙΛΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΡΤΙΝΟΥΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΑΣ

Δεν είναι τυχαίο που ο Μιχάλης Σακκάς, υποψήφιος βουλευτής Άρτας, επέλεξε την Αρτηνή παροικία της Αθήνας για να ξεκινήσει ουσιαστικά την πολιτική του επικοινωνία, εν όψει και των επερχόμενων βουλευτικών εκλογών. Το υπογράμμισε ο ίδιος στην ομιλία του την Κυριακή 8 Ιουνίου στον κινηματογράφο «Ασδόρα» της πρωτεύουσας. Οι Αρτινοί της Διασποράς αποτελούν ένα δυναμικό κομμάτι, οι οποίοι μέσα από τους Συλλόγους και τις Ομοσπονδίες προσφέρουν πολλά στον τόπο. Γεμάτη η αίθουσα από Αρτινούς, οι οποίοι παρακολούθησαν με ενδιαφέρον την ομιλία του κ. Σακκά, ο οποίος έχει δείξει με πολλούς τρόπους το ενδιαφέρον του για το νομό. Την εκδήλωση προλόγισε η βουλευτής της Νέας Δημοκρατίας Άννα Ψαρούδα - Μπενάκη. Από την ομιλία του Μιχάλη Σακκά παραθέτουμε τις προτάσεις του που αφορούν στην ανάπτυξη του νομού:

«Το ερώτημα που τίθεται επιτακτικό στο μυαλό αλλά και στα χείλη όλων μας είναι: Υπάρχουν Προοπτικές Ανάπτυξης του Νομού μας; Πιστεύω ακράδαντα πως ΝΑΙ. Ως Νέα Δημοκρατία πιστεύουμε ότι υπάρχουν βάσιμες προοπτικές ν' αντιστρέψουμε τη φθίνουσα πορεία της περιοχής μας. Αρκεί ν' αλλάξουν οι πολιτικές, οι στρατηγικές, οι προτεραιότητες και προπάντος η νοοτροπία.

Η **ΑΝΕΡΓΙΑ**, που φέρνει και την εσωτερική μετανάστευση προς τα μεγάλα αστικά κέντρα και την εγκατάλειψη της υπάθρου είναι το υπ' αριθμ. ΕΝΑ πρόβλημα για την περιοχή μας. Σύμφωνα με τα στοιχεία που προανέφερα, **7.500 περίπου κάτοικοι του Νομού είναι άνεργοι**, κυρίως νέοι και γυναίκες. Μόνο με νέες επενδύσεις κυρίως ιδιωτικές, με παραγωγικές και μεταποιητικές μονάδες και με την εφαρμογή **Τοπικού Συμφώνου Απασχόλησης** είναι δυνατόν ν' απορροφηθεί η μεγάλη ανεργία.

Για να γίνει αυτό απαιτούνται αναπτυξιακά κίνητρα, με **νέο αναπτυξιακό Νόμο** (που έχει στο Πρόγραμμά της η Νέα Δημοκρατία) και **ειδικό αναπτυξιακό Νόμο για όλη την Ηπειρο**, ο οποίος ιδίως θα ωφελήσει την Άρτα που δεν είναι παραμεθόριος Νομός, στα πλαίσια του νέου Αναπτυξιακού Οργανισμού Περιφέρειας. Αξίζει να σημειωθεί ότι αν δεν υπήρχαν τα ΤΕΙ με τους 2.500 περίπου σπουδαστές, να δαπανούν χρήματα που προέρχονται εκτός Νομού, πολλά καταστήματα δεν θα συντηρούνταν και πολλά σπίτια θα έμεναν ανοίκιστα.

Η **αλιευτική, η παραγωγική, η τουριστική και η οικολογική ανάπτυξη του ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ Κόλπου**, απαιτεί ταχύτατη ενεργοποίηση του φορέα διαχείρισης και ταχύτατη οριστική κατάληξη των ζωνών προστασίας και ανάπτυξης, ώστε επιτέλους να υπάρξουν συγκεκριμένες επενδυτικές πρωτοβουλίες, που θα δώσουν νέα πνοή στους ταλαιπωρούς κατοίκους, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, αφού μπορεί να γίνει ο «**αχθοβολώνας της Ελλάδος**» και όχι μόνο, κατά την προσφιλή έκφραση Γλατωνέζων επενδυτών που τον επισκέφθηκαν παλιότερα, χωρίς να τους δώσουμε σημασία.

Η κατάντια των **ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ** αλλά και των αγροτών μας, που αντί «πότε θα κάνει ξαστεριά» ζούν με το σύνθημα: «πότε θα κάνει παγωνιά» για να πάρουν καθυστερημένα τις γλίσχρες αποζημιώσεις, είναι σ' όλους μας γνωστή.

Πέραν της μείωσης του κόστους των αγροτικών προϊόντων, με φτηνό ρεύμα και πετρέλαιο, τη μείωση του ΦΠΑ για αγορά μηχανημάτων και τη μείωση των φόρων σε κάθε μορφή αλλαγής ιδιοκτησίας, τη μείωση του κόστους αδειών για αγροτικά οχήματα και άλλες ελαφρύνσεις, που προβλέπει το Αγροτικό Πρόγραμμα της Νέας Δημοκρατίας, είναι ανάγκη να προχωρήσουν ταχύτατα τα ακόλουθα:

- **Οι αναδιορθώσεις των καλλιεργειών**, σύμφωνα με πρόγραμμα και συγκεκριμένες αλλαγές που έχει εκπονήσει η Ε.Ε. εδώ και μερικά χρόνια και μένει ακόμη στα χαρτιά, ώστε να έχουμε εξασφαλισμένη σε μεγάλο ποσοστό την απορρόφηση της παραγωγής.

- **Η ταχεία κατασκευή των εγγειοβελτιωτικών έργων** με κονδύλια του Γ' Κ.Π.Σ., με επικαιροποίηση των προσαπειτούμενων μελετών του υδροφόρου ορίζοντα και του υδατίνου δυναμικού της λεκάνης απορροής του Αράχθου, σύμφωνα με τις οδηγίες της Ε.Ε. για τους υδατίνους πόρους. Και βέβαια, σε συνδυασμό με όλ' αυτά, η έγκαιρη προώθηση των χρονοβόρων αναδομικών διαδικασιών με τα νέα δεδομένα και τις προοπτικές καλλιεργειών που θα προκύψουν για το μέλλον.

Τέλος η **αποπεράτωση της σύνδεσης των ορεινών όγκων και βέβαια της Άρτας με τη Θεσσαλία** αποτελεί πρώτη προτεραιότητα για την οποιαδήποτε ανάπτυξη των ορεινών περιοχών του Νομού μας.

Γιατί, όσοι ξενώνες κι αν γίνουν, όσα παραδοσιακά προϊόντα κι αν τυποποιηθούν, όσες φυσικές ομορφιές και πολιτιστικά μνημεία κι αν αναδειχθούν (που και σ' όλα αυτά καθυστερούμε ακόμα) δεν πρόκειται ν' αποκτήσει εμπορική ζωή και τουριστική αξιοποίηση η περιοχή, χωρίς λειτουργικούς και εύκολα προσβάσιμους οδικούς άξονες προς και από τις πλευρές Τρικάλων και Καρδίτσας. Η αποπεράτωσή τους θα γίνει μέσα από γενναίες χρηματοδοτήσεις του Γ' ΚΠΣ (αφού σταματήσει κάποια στιγμή η χροάνη των υπερτιμολογήσεων των μεγάλων έργων, να στερεί πόρους απ' την Περιφέρεια!).

Αλλά και η βελτίωση του υπόλοιπου οδικού δικτύου είναι απαραίτητη για τη διακίνηση επισκεπτών και προϊόντων.

Η **οικονομική ανάπτυξη του Νομού και η αύξηση της απασχόλησης με νέες θέσεις εργασίας, θα έρθουν με την προσέλευση επενδύσεων και τη λειτουργία νέων μονάδων**. Αν' αυτή την άποψη αποτελεί ΠΡΟΝΟΜΙΟ το ότι βρισκόμαστε στα τελευταία σκαλιά της ανάπτυξης. Γιατί μπορεί να κινηθούμε πιο εύκολα με ρυθμούς ανοδικούς.

Απαραίτητη ακόμα προϋπόθεση είναι η **κατασκευή της ΙΟΝΙΑΣ οδού**, (Αντίρριο - Άρτα - Κακαβιά), που καρκινοβατεί στις προμελέτες ακόμα, ενώ εδώ και τρία χρόνια έχει ψηφισθεί το πλαίσιο των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

Είναι ένας βασικός άξονας πρόσβασης προς το Νομό μας, που μαζί με τη **ζεύξη Ρίου - Αντιρρίου** και την **Εγνατία οδό** διευκολύνει τις μεταφορές και τον τουρισμό.

Για τη **σιδηροδρομική σύνδεση του Νομού μας αλλά και ολόκληρης της Ηπείρου**, δεν είμαι καθόλου αισιόδοξος, παρά τις υποσχέσεις του αρμόδιου Υπουργού. Αφού δεν έχει προβλεφθεί σιδηροδρομική γραμμή στη γέφυρα Ρίου - Αντιρρίου ούτε στη σήραγγα του Μετσόβου επί της Εγνατίας, από πού θα έλθει ο σιδηρόδρομος στην Ήπειρο, αεροπορικώς; Εν πάση περιπτώσει θα πρέπει να μπει σε προγραμματισμό για το αργότερο μέλλον, αρκεί να μη μείνει στα χαρτιά όπως η γραμμή Καρδίτσα - Φανάρι - Άρτα - Πρέβεζα - Ηγουμενίτσα που ήταν σ' ένα 15ετές πρόγραμμα του ΟΣΕ το 1975 και έκτοτε χάθηκαν τα ίχνη της.

Το ίδιο ισχύει και για το **Διεθνές Αεροδρόμιο στη γέφυρα Καλογρίτσου**. Είναι έργο μακροπρόθεσμο, που μόνο σε κάποιο σχεδιασμό μελλοντικό μπορεί ν' αναφερθεί αυτή τη στιγμή.

Για το **φυσικό αέριο**, που παρά τα αιτήματα των Ηπειρωτών δεν υπήρξε διακλάδωση του κεντρικού αγωγού που διέρχεται από Θεσ/νίκη και Αθήνα, είναι ανάγκη να υπάρξει μέριμνα για την Ήπειρο απ' το νέο αγωγό Τουρκίας - Ελλάδος - Ιταλίας που θα περάσει απ' το Νότιο Αμβρακικό. Είναι άκρως απαραίτητο ως φτηνό καύσιμο για τις νέες επενδύσεις στον τόπο μας.

Στο σημείο αυτό ν' αναφερθώ στο **Χωροταξικό Σχέδιο του Νομού Άρτας**, που η οριστική του φάση έχει εκπονηθεί απ' το ΥΠΕΧΩΔΕ και την Περιφέρεια Ηπείρου. Το έχω μελετήσει πολύ καλά και έχω δημοσιοποιήσει αναλυτικές παρατηρήσεις. Απλώς σημειώνω ότι έχει ακόμη πολλές ελλείψεις τόσο σε προτεραιότητες όσο και σε συγκεκριμένες ιεραρχήσεις, πράγμα που είναι διαπίστωση όλων σχεδόν των τοπικών φορέων. Είναι ανάγκη να ενσωματωθούν οι παρατηρήσεις μας αυτές, ώστε ν' αποτελέσει ρεαλιστικό σχεδιασμό για το μέλλον της περιοχής μας».

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΗ ΑΓΙΑ ΜΑΡΙΝΑ ΠΩΓΩΝΙΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Αδελφότητας Αγίας Μαρίας Πωγωνίου έδωσε στη δημοσιότητα επιστολή - δηλώσεως τύπου, που απέστειλε στο ΥΠΕΧΩΔΕ, στην Περιφέρεια Ηπείρου, στο Νομόρχο Ιωαννίνων, στον Δήμαρχο Δελβινάκιου, στους βουλευτές Ιωαννίνων και στην Ομοσπονδία Πωγωνισίων, στο οποίο τονίζει πως «δεν υφίσταται δικονομία για την αποκατάσταση των πυροπληκτών, παρά μια παρεξήγηση εκ μέρους μιας ομάδας πέντε έξι ατόμων που ζούν στην Αθήνα και αυτοονομάσθηκε Επιτροπή Πυροπληκτών και που σκοπό έχουν την μεσιονόηποτε τρόπο καθυστέρηση των εργασιών αποκατάστασης των ζημιών που προκάλεσε η πυρκαγιά του Αυγούστου 2000 στο χωριό μας. Καταγγέλλουμε τις ενέργειες αυτές της Επιτροπής ως απαράδεκτες...»

Ευτυχώς που η Αγιομαρίνα έχει μια ισχυρή Αδελφότητα 350-400 μέλη, ένα σωστό ΔΣ πρόσφατα εκλεγμένο, που είναι ήδη εξουσιοδοτημένο από τα μέλη της για οποιαδήποτε ενέργεια που αφορά την αποκατάσταση των ζημιών του χωριού και που είναι σε συνεχή επαφή με έναν ικανό Δήμαρχο και που είναι ο συνδυαστικός κρίκος με τον ικανότατο και πάνω απ' όλα έντιμο Νομόρχο μας, ο οποίος με την ανάληψη των καθηκόντων του μερίμνησε αμέσως για την ταχύτερη αποκατάσταση των πληγέντων. Παρακαλούνται, καταλήγει η επιστολή - οι υπηρεσίες που εμπλέκονται στην αποκατάσταση των πυροπληκτών Αγιομαρινιωτών να μην λαμβάνουν υπ' όψη τους τέτοιου είδους παρεμβάσεις».

Την επιστολή υπογράφουν ο πρόεδρος Σωκράτης Μπούνταλης και ο γραμματέας Σταύρος Μπούνταλης.

Συναδελφικά...

Ο «ΠΥΡΡΟΣ» αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει και δημόσιως τους εκδότες, διευθυντές και δημοσιογράφους των Ηπειρωτικών εφημερίδων και περιοδικών, καθώς και τους Ηπειρώτες δημοσιογράφους των Αθηναϊκών Μέσων για τη στήριξη που του παρέχουν. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε τους: Μπάμπη Αρτινό για τα καλά του λόγια τον «**Ελεύθερο Τύπο**», τους Αρτινούς Κώστα Γκέτσου (ΠΡΩΙΝΗ), Νίκο Στάμο (ΗΧΩ και ΑΡΤΗΝΗ ΕΥΘΥΝΗ), Λάμπρο Μάσιο (ΑΚΑΝΘΟΧΟΙΡΟΣ), Γιάννη Κουτσούμπα, Βασίλη Παππά, Βίκυ Κανοναίου και Κώστα Μπανιά (ΤΑΧΥΔΡΟΜΟΣ) και για, εκτός των άλλων, αποστολή των εντύπων τους. Ακόμη την Αντιγόνη Νταή, τον Ευάγγελο Αθανασίου (ΘΕΣΠΡΩΤΙΚΗ) για το καλό τους σχέδιο, την Ελένη Βίρου, υπεύθυνη του Γραφείου Τύπου της Νομαρχίας Ιωαννίνων, τον Γιώργο Γκόντζο εκδότη και διευθυντή της εβδομαδιαίας εφημερίδας των Ιωαννίνων «ΕΚΔΟΣΗ» και τη Λουκία Τζάλλα του «**ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ**» Ιωαννίνων.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

Τυπωθήτω...

Το Ηπειρωτικό Βιβλίο Ηπειρώτες Συγγραφείς

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΡΑΚΙΤΣΟΥ ιερέως:

«Εισόδια της Θεοτόκου - Το Μοναστήρι στους
Μελισσουργούς Άρτας (Ιστορία - Παράδοση - Τέχνη)»

Ανεξαιρέσουμε το ημεμύιο-δες έργο του αιώνιου Νικολάου Παπακώστα, το βιβλίο του «ΑΘΑΜΑΝΙΚΑ», στο οποίο περιλαμβάνονται εκτενείς αναφορές στην ιστορία και στην παράδοση των Μελισσουργών, απ' όσο τουλάχιστον γνωρίζω, δεν υπάρχουν άλλα έργα, παλαιότερα και σύγχρονα, τα οποία να καταγράφουν μέρος έστω της πορείας του χωριού στο χρόνο.

Ο ιερέας του χωριού Γεώργιος Καρακίτσος έρχεται να καλύψει ένα κενό, με το βιβλίο του για το Μοναστήρι των Εισοδίων της Θεοτόκου, το οποίο προέκυψε ως αποτέλεσμα της πιτυακής του εργασίας στην Ανωτέρα Εκκλησιαστική Σχολή Βελλάς.

Ο πατήρ Γεώργιος έσκηψε με αγάπη στο θέμα του και με πλήθος στοιχείων και φωτογραφιών μας δίνει την ιστορία, την παράδοση και την τέχνη του Μοναστηριού.

Χτίστηκε το 1745 και είχε μια ακμάζουσα διαδρομή και προσφορά στη θρησκευτική και κοινωνική ζωή του χωριού μας. Ο σεισμός του 1967 το κατέστρεψε, μένοντας όρθια μόνον

ο Νάρθηκας και ο Κυρίως Ναός. Η εργασία του ιερέως εκτός του ότι πλουτίζει τη βιβλιογραφία για τα μνημεία του χωριού, αποτελεί και ένα σάλπισμα για συντονισμένες προσπάθειες για την αναστήλωση του μοναδικού αυτού μνημείου.

Είναι χρέος όλων μας να συμβάλουμε στη διάσωση της ιστορίας του γενέθλιου τόπου. Το βιβλίο του Γεωργίου Καρακίτσου βάζει ένα λιθαράκι σε αυτή την προσπάθεια.

Στο εξώφυλλο της έκδοσης, η οποία χρηματοδοτήθηκε από τους Γιάννη Ντρενονιάνη και Σοφία Τσαϊνάνη, υπάρχει η φωτογραφία του Μοναστηριού, όπως ήταν πριν από τον σεισμό του 1967, από την οποία παίρνουμε μια αίσθηση της μεγαλοπρέπειάς του.

Το βιβλίο πρέπει να υπάρχει σε κάθε Μελισσουργιώτικο σπίτι. Τα έσοδα από την έκδοση θα διατεθούν για την αναστήλωση του Μοναστηριού.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΡΙΖΟΣ

ΠΕΤΡΟΥ ΣΠ. ΣΚΟΥΤΕΛΑ: «Από τις πηγές των τοπικών μας παραδόσεων»

(Β' Έκδοση συμπληρωμένη - Αθήνα 2003)

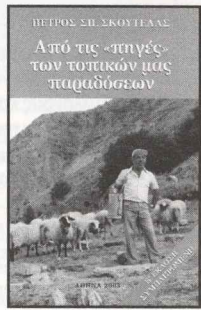
Μας αναβαπτίζει πολύ συχνά, τώρα τελευταία, στην ιερή κολυμπήθρα των τοπικών μας παραδόσεων, ο Τζουμερκο-λάτρης συμπατριώτης μας κ. Πέτρος Σπ. Σκουτέλας από τα Θεοδώριανα Άρτας.

Φροντίζει όμως να μυρώνει κάθε φορά να νάματα αυτής της αγνευστικής κολυμπήθρας με καινούργια αρώματα, βγαλμένα από το απόσταγμα των άφθονων, πολύχρωμων και ευωδιαστών ρόδων που απ' τα παλιά τα χρόνια φύτευαν εκεί στις πλαγιές, στις ρεματιές και στις χαράδρες των Τζουμερκών και τα έκαναν παράδοση οι αμέτρητες γενιές των προγόνων μας.

Τα εκφραστικά μέσα του συγγραφέα, ανεπιτήδευτα, απλά και χαριτωμένα, βγαλμένα απευθείας απ' την καρδιά και την ψυχή του, κάνουν το λόγο του απλό, αληθινό, κρυσταλλινό, παραστατικό και ανάγλυφο σαν τις κορυφές των βουνών μας.

Μέσα από τα απόφια λόγια του, τα γαρνιρισμένα με στοιχεία της χαρακτηριστικής ντοπιολαλιάς μας, ξεπηδούν εικόνες από τη ζωή, τη δράση και τους αγώνες των προγόνων μας, από την ιστορία τη δική τους και την ιστορία του τόπου μας.

Ο κόσμος που αναβλύζει «Από τις πηγές των τοπικών μας παραδόσεων», γνωστός και ξεχασμένος για τους παλαιότερους, άγνωστος και περιεργός για τους νεώτερους, το ίδιο όμως ελκυστικός και για τους δυο, επιδρά στις ψυχές των αναγνωστών μας με την ίδια δύναμη που επιδρούν οι παλαιές οικογενειακές φωτογραφίες των προγόνων μας. Στους πρώτους, που τους έζησαν, ξυπνούν παλιές αναμνήσεις και αναθερμαί-

νουν το σεβασμό, τη συγκίνηση και τη λύπη για την απώλεια των αγαπημένων τους και στους δεύτερους, που δεν ευτύχησαν να τους προλάβουν ζωντανούς, κεντρίζουν την περιέργεια και την επιθυμία να μάθουν για τη ζωή, την ιστορία, τη δράση, την παλικαριά, το ήθος και την ομορφιά τους. Αυτό το συναισθηματικό, ιστορικό και κοινωνικό γεφύρωμα των αλλοτινών με τα τωρινά και τη μέση αυτού εξοικειώση και μέθεξη των νέων στον τοπικό μας πολιτισμό επιτυγχάνει αριστοτεχνικά με την αξιολογη λαογραφική του προσφορά ο Πέτρος Σκουτέλας. Ό,τι προσφέρει είναι γνήσιο και φωτεινό και δημιουργεί μέσα σου ζωηρές και πεντακάθαρες εικόνες μια περασμένης ζωής, σαν να τις βλέπεις σήμερα ολοζώντανες και να τις ακούς να σου μιλούν ευκρινέστατα από τις ραχούλες και τις πλαγιές της καταπράσινης Κωστήλιδας ή από τις ξεφωτες και δαντελωτές κορυφογραμμές των αγέρωχων Τζουμερκών μας.

Ο συγγραφέας, με τον αξεπέραστο λαογραφικό οίστρο του, έχει πολλά ακόμη να αντλήσει από τις ζειδωρές πηγές του Τζουμερκιώτικου πολιτισμού μας, για να τα προσφέρει σ' εμάς σαν νάματα δροσιάς. Τα περιμένουμε διψασμένοι εμείς οι παλαιότεροι, αλλά τα έχουν ανάγκη και οι νεώτεροι, για να κρατούν χλωρές τις ρίζες τους και να στηρίζονται γερά σ' αυτές.

Χρήστος Αρ. Παπακίτσος
Αντιπρόεδρος Ιστορικής και
Λαογραφικής Εταιρείας Τζουμερκών

τά που ακόμη υπάρχουν στις γειτονιές, παντού όπου κατοικούν οι μετωνυμίες και της δικής μας μοναξιάς.

Καταθαίνει επίσης ο αναγνώστης ότι αυτό που ο ίδιος εισπράττει σαν μια διακριτική και πρόσκαιρη συγκατοίκηση των προσώπων και της συγγραφείας τους, ήταν τελικά κάτι πολύ περισσότερο: η αρχική εντύπωση, ίσως ηθελημένη, οφείλεται στο ρυθμό της εξιστόρησης και στη γλώσσα. Που και τα δύο είναι αποτέλεσμα, κυρίως η γλώσσα, μιας υψηλής, λεπτολόγας οικοτεχνίας και ταυτόχρονα προϊόν της αβίαστης παρατηρητικότητας της συγγραφείας μας, μάτι ορθάνοιχτο και αυτί τεταμένο - και ένας εσωτερικός καταγραφικός...πολυεξεργαστής!

Η ανάγνωση δεν σκοντάφτει πουθενά, δεν ξαναρχίζει, δεν επαναλαμβάνεται παρά μόνο για τη δική της ευχαρίστηση. Και αυτό ισχύει για τους διαθόνους. Τα πρόσωπα μιλούν καθένα με τη δική του γλώσσα, με ζωντάνια και θεατρικότητα - σε ορισμένες περιπτώσεις σχεδόν θέλεις να διαβάσεις τις συζητήσεις τους φωναχτά.

Χρησιμοποίησα πιο πάνω τη λέξη «οικοτεχνία», γιατί ενώ οι σχέσεις των προσώπων στα διηγήματα είναι δύσκολες,

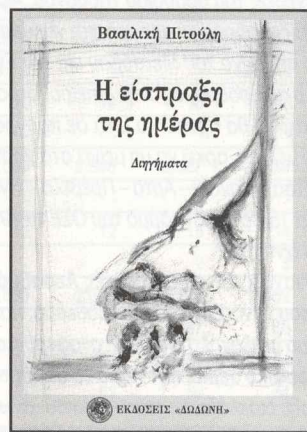
οι άνθρωποι ζορισμένοι, οι ζωές γεμάτες τυραννικές παρουσίες - εξουσίες και βαριές βασανιστικές απουσίες, κυρίως απουσία διεξόδου, και ψυχαναγκαστικές αποδοχές καταστάσεων, αυτές που καθόλου δεν θέλαμε και δεν περιμέναμε για τους εαυτούς μας όταν παιδιά ρίκαμε με φόβο νυχτερινές ματιές στο μέλλον...υπάρχει και φως, υπάρχει παρηγοριά και ευτυχία, ίσως, στα μικρά πράγματα, στα ίδια τα υλικά της οικογενειακής ζωής.

Μαζί με το φορτίο που είναι ο ένας για τον άλλο στο οικιακό πλαίσιο, δίπλα στις ενοχές και στο ανθρώπινο ξόδεμα, υπάρχει και ικανοποίηση - και πού αλλού συνδυάζονται αυτά περισσότερο αν όχι στο πρόσωπο της γυναίκας νοικοκυράς, της γυναίκας που ξοδεύεται αήληπτα για τους άλλους.

Και να το πω και αυτό: Αν και οι άνδρες πρωταγωνιστούν σε αρκετές περιπτώσεις, οι γυναίκες του βιβλίου είναι οι φορείς της συνέχειας και της υπέρβασης, της ενοχής αλλιά και της ήτρωσης των αντρών, μια μηχανή δοκρίων αλλιά και απαντοχής, μια μηχανή που αλλοτε αθέθει, αλλοτε πάει μπροστά - σε κάθε περίπτωση όμως συνεχίζει...

Επειδή η συγγραφείας μας είναι γαβλοτραφής, οι ευχές μας ας είναι από εκείνη τη λογοτεχνική παραγωγή: οι μικροί της βίοι της «Εισπραξης της ημέρας» να μεγαλώσουν και να γίνουν...«Βίοι Ελάσσονες».

Η Βασιλική Πιτούλη, κατάγεται από τη Θεσπρωτία. Αυτή είναι η πρώτη της εμφάνιση στην πεζογραφία. Το εξώφυλλο φιλοτέχνησε η ζωγράφος Μαργαρίτα Πλέσσα.

Γράφει η δημοσιογράφος
Δώρα Σαρρή

Ο Έμερσον έλεγε ότι υπάρχει δημιουργική ανάγνωση, όπως υπάρχει και δημιουργική γραφή.

Νομίζω ότι το βιβλίο της κ. Βασιλικής Πιτούλη ευνοεί και προσκαλεί τη δημιουργική ανάγνωση, γιατί - όπως ο συγγραφέας ακόμη και παρά τη θεϊστική του, αναγνωρίζεται στο έργο του - υποψιάζομαι ότι πολλοί από εμάς θα αναγνωρίσουμε στα διηγήματά της πολλή από τις δικές μας στιγμές.

Θα ήθελα κάποια στιγμή να ρωτήσω την κ. Πιτούλη - και όχι μόνο από δημοσιογραφική περιέργεια - πώς ήρθε και τη βρήκε ο κ. Ελευθερίου του διηγήματος «Μηλέντερ» (αλλά και το ίδιο και το μπλέντερ ως...επισκοπικό γεγονός) ή η Λίτσα του διηγήματος «Ερως ανώνυμος» ή...Εκείνος ο θεός από κληρίνη στο ομώνυμο διήγημα...Και ήθελα πώς ήρθαν και τη βρήκαν, γιατί όπως όλα όσα μας συμβαίνουν λίγο εμείς τη προκαλούμε, λίγο εκείνα μόνο τους έρχονται και μας βρίσκουν, έτσι γίνεται και με τα πρόσωπα των συγγραφέων.

Θα ήθελα να τη ρωτήσω και για άλλα πρόσωπα των διηγημάτων της ως καθώς αναγνώστης, επειδή τα πρόσωπα αυτά είναι ενδιαφέροντα και οικεία, έχουν ρυθμούς, είναι κατά περίπτωση συγκινητικά αδέξια, συναισθηματικά ειλικρινή, έχουν εγκαταλειφθεί, προσωρινά έστω, κάθε πόζα (ή την παίρνουν για να αγαπηθούν), φτάνουν στα άκρα τους μέσα από καθημερινούς βασανισμούς, περνούν από τη καθημερινότητα στιγμιαία σαν όφλους και...επανεκτάσσονται με απόγνωσιν, με ανακούφιση ή και με τα δύο...

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ «ΠΥΡΡΟΥ» ΜΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ (Α.Γ.Η.) ΣΕΙΡΑ ΑΡΘΡΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΓΕΦΥΡΙ

Ο «ΠΥΡΡΟΣ» εγκαινιάζει από τούτο το τεύχος του τη συνεργασία του με το ΑΡΧΕΙΟ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ (Α.Γ.Η.), δημιουργός του οποίου είναι ο Σπύρος Μαντάς.

Είναι ο μοναδικός Έλληνας, ο οποίος έχει ερευνήσει σε όλες του τις πτυχές το Ηπειρωτικό Γεφύρι.

Το Αρχείο του είναι πολύτιμο, καθώς ξεφεύγει από τα στενά τοπικά όρια και αποκτά εθνικές και θα λέγαμε παγκόσμιες διαστάσεις.

Ο Σπύρος Μαντάς έχει καταγράψει, αποτυπώσει και συλλέξει κάθε είδους πληροφοριακό υλικό για πάνω από 600 γεφύρια στην Ήπειρο και ήδη έχει επεκταθεί και στα γεφύρια της Βορείου Ηπείρου, απ' όπου και το σημερινό άρθρο.

Ο «ΠΥΡΡΟΣ» αισθάνεται τιμή γι' αυτή τη συνεργασία και ευχαριστεί τον ερευνητή, συγγραφέα και Ηπειρολάτρη Σπύρο Μαντά.

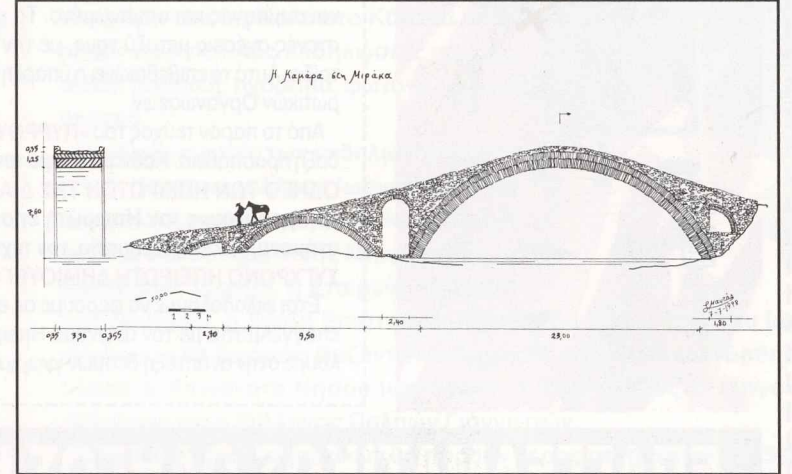
1. Η ΚΑΜΑΡΑ ΤΗΣ ΜΙΡΑΚΑΣ... ...στις εσχατιές της Ηπείρου!

Ψηλά, εκεί που σβήνει η Πίνδος, που ο Γενούσος κάποτε χώριζε Ιλλυριούς από Ηπειρώτες, που η Εγνατία έωνε ανατολή με δύση, συναντάμε σήμερα, ακόμα ζωντανή, την περίφημη Καμάρα της Μιράκας. Πρόκειται για το τελευταίο - φεύγοντας προς βορρά - γεφύρι της Ηπείρου, κοντά στο ομώνυμο χωριό.

Χτίστηκε στα 1715, μια εποχή που γίνονταν αρκετές, αλλά όχι συντονισμένες, προσπάθειες να κρατηθεί ανοικτός ένας δρόμος με ιστορία. Η Εγνατία δεν ήταν έργο αποκλειστικά των Ρωμαίων, προϋπήρξε σαν...Κανταβία από την αρχαιότητα και εξακολούθησε να λειτουργεί, παραμελημένη βέβαια, κατά την τουρκοκρατία. Ένας ευσεβής, Ροιπόν, τότε, μουσουλμάνος, απ' το γειτονικό Ελμπασάνι, για να σώσει, όπως πίστευαν πολλοί, την ψυχή του, δώρησε να χτιστεί το μεγάλο γεφύρι, κρατώντας ανοικτή την επικοινωνία με τα χωριά της Μόκρας, μέχρι κάτω Πόγραδες και Κορυτσά. Ο Γενούσος, ως Σκούμης πλόν - για τους Αλβανούς Σκούμινι - συνέχιζε, υδάτινο «τείχος», να βάζει εμπόδια στους ντόπιους στις καθημερινές τους ασχολίες, αλλά και σε όσους ξένους ταξιδιώτες επέμεναν να χρησιμοποιούν αυτή τη διαδρομή.

Συναντάμε εδώ μια κατασκευαστική ιδιορρυθμία πολύ ενδιαφέρουσα. Βλέπουμε το τόξο, εντελώς αναπάντεχα, να ανοίγει σε σχήμα τεταρτοκυκλικό (!), μοναδική περίπτωση μέσα σ' όλη την Πίνδο με τα εκατοντάδες γεφύρια - πιθανόν και παραέξω. Τέτοιο σχήμα, μέχρι τώρα, έβραμε, είχαμε συναντήσει, μόνο σε ανακουφιστικές θυρίδες - γεφυριών Κουρτ Πασά, Χασάνμπεη, Γορίτσας, Χοστέβας, αλλά ποτέ σε κανονικό τόξο. Εξ άλλου, πιο χαμηλά, στον σημερινό ελληνοκύριο χώρο, τεταρτοκυκλικά ανοίγματα, πάντα σαν ανακουφιστικές θυρίδες, έχουν καταγραφεί σε δύο πολύ παλιά, μισογκρεμισμένα για γεφύρια - στις Κυράς στην Μπαλντούμα το ένα, στην Σαρακίνας κοντά στην Καλαμπάκα το άλλο. Φαίνεται, Ροιπόν, πως τούτο το σχήμα «κατέβηκε» απ' το βορρά μαζί με τους Ντεμπελνέδες* μαστόρους, ή αυτούς απ' το Γκολλομπόρντε*. Και είναι εδώ ακριβώς τα μέρη όπου συναντήθηκαν με τους Κορτσάληδες* και Κολλωνιάρηδες** μαστόρους, που με τη σειρά τους θα το έφεραν ακόμα νοτιότερα. Αλλά - επιμένουμε εμείς - τεταρτοκυκλικής μορφής κανονικό τόξο πρώτη και μοναδική φορά συναντήσαμε εδώ, στην Καμάρα της Μιράκας. Να σημειωθεί πως και η μία, προς τα αριστερά, ανακουφιστική θυρίδα επίσης ανοίγει τεταρτοκυκλικά.

Ένα άλλο στοιχείο που θα θέλαμε να επισημάνουμε, με αφορμή πάντα το συγκεκριμένο γεφύρι, έχει να κάνει με την ονομασία του. Παρά τα τρία τόξα του, οι γύρω κάτοικοι συνήθιζαν και συνεχίζουν να το αποκαλούν...καμάρα! Διασώζεται δηλαδή εδώ, μάλλον αποδεικνύεται από ευτυχή συγκυρία, μια εναλλακτική προσφώνηση των γεφυριών. Συνθιζόταν αυτό παλιό, να αποκαλείται ένα γεφύρι...καμάρα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των τόξων του. Ο όρος επιβιώνει και σε μας, στη νοτιοανατολική Πίνδο - Ραδοβίζι, Αργιθέα.

πο κανονικές βέβαια συνθήκες. Δεξιά κι αριστερά του όμως, πάντα σε επιφυλακή, παραστέκουν δύο ανακουφιστικές θυρίδες έτοιμες να παραλάβουν, όποτε χρειαστεί, τις πλημμυρικές παροχές του ποταμού. Τότε αρχίζουν να «λείτουν» και τα άλλα δύο, βοηθητικά τόξα, που διατάσσονται προς τη δεξιά, την πιο ομαλή όχθη. Το ένα έχει άνοιγμα 9,50 μ. και το άλλο 2,70. Να σταθούμε στο τελευταίο...

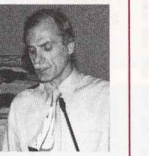
Συναντάμε εδώ μια κατασκευαστική ιδιορρυθμία πολύ ενδιαφέρουσα. Βλέπουμε το τόξο, εντελώς αναπάντεχα, να ανοίγει σε σχήμα τεταρτοκυκλικό (!), μοναδική περίπτωση μέσα σ' όλη την Πίνδο με τα εκατοντάδες γεφύρια - πιθανόν και παραέξω. Τέτοιο σχήμα, μέχρι τώρα, έβραμε, είχαμε συναντήσει, μόνο σε ανακουφιστικές θυρίδες - γεφυριών Κουρτ Πασά, Χασάνμπεη, Γορίτσας, Χοστέβας, αλλά ποτέ σε κανονικό τόξο. Εξ άλλου, πιο χαμηλά, στον σημερινό ελληνοκύριο χώρο, τεταρτοκυκλικά ανοίγματα, πάντα σαν ανακουφιστικές θυρίδες, έχουν καταγραφεί σε δύο πολύ παλιά, μισογκρεμισμένα για γεφύρια - στις Κυράς στην Μπαλντούμα το ένα, στην Σαρακίνας κοντά στην Καλαμπάκα το άλλο. Φαίνεται, Ροιπόν, πως τούτο το σχήμα «κατέβηκε» απ' το βορρά μαζί με τους Ντεμπελνέδες* μαστόρους, ή αυτούς απ' το Γκολλομπόρντε*. Και είναι εδώ ακριβώς τα μέρη όπου συναντήθηκαν με τους Κορτσάληδες* και Κολλωνιάρηδες** μαστόρους, που με τη σειρά τους θα το έφεραν ακόμα νοτιότερα. Αλλά - επιμένουμε εμείς - τεταρτοκυκλικής μορφής κανονικό τόξο πρώτη και μοναδική φορά συναντήσαμε εδώ, στην Καμάρα της Μιράκας. Να σημειωθεί πως και η μία, προς τα αριστερά, ανακουφιστική θυρίδα επίσης ανοίγει τεταρτοκυκλικά.

Ένα άλλο στοιχείο που θα θέλαμε να επισημάνουμε, με αφορμή πάντα το συγκεκριμένο γεφύρι, έχει να κάνει με την ονομασία του. Παρά τα τρία τόξα του, οι γύρω κάτοικοι συνήθιζαν και συνεχίζουν να το αποκαλούν...καμάρα! Διασώζεται δηλαδή εδώ, μάλλον αποδεικνύεται από ευτυχή συγκυρία, μια εναλλακτική προσφώνηση των γεφυριών. Συνθιζόταν αυτό παλιό, να αποκαλείται ένα γεφύρι...καμάρα, ανεξάρτητα από τον αριθμό των τόξων του. Ο όρος επιβιώνει και σε μας, στη νοτιοανατολική Πίνδο - Ραδοβίζι, Αργιθέα.

Κείμενο -

Φωτό - Σχέδιο:

Σπύρος Ι. Μαντάς

Άγραφα - που όμως περνά απαρτήρητος, καθώς όλα τα γεφύρια εκεί παρουσιάζονται μονότοξα**.

Η Καμάρα της Μιράκας, παρά την πρόθεση του κορηγού της, κάτι που μαρτυρά το μέγεθος, οι προδιαγραφές που κτίστηκε - μήκος 50 μέτρα, ωφέλιμο πλάτος καθημερινού κοντά στα 3,5 - παρέμεινε για πάντα ένα γεφύρι τοπικής σημασίας. Το χρησιμοποιούσαν - κι εξακολουθούν μέχρι σήμερα να το χρησιμοποιούν - μόνο κάτοικοι από τις γύρω περιοχές, περνώντας πέρα - δώθε τα κοπάδια τους. Οι καιροί με τους πολλούς ταξιδιώτες, τη μεγάλη κυκλοφορία, έχουν περάσει ανεπιστρεπτή.

Τελευταία μας εικόνα από τούτο το γεφύρι** είναι κοπάδι βόδια να διαβαίνει αργά, με σιγουριά, τον ποταμό. Αλήθεια - αναρωτηθήκαμε - πόση ευγνωμοσύνη να οφείλεται στον εμπνευστή τούτου του έργου! Χάρη στη γενναιοδωρία του ο κόσμος, έστω και λίγος, μπορούσε να αψηφά τους θυμούς του Σκούμην και βέβαια, στη συνέχεια, να συμμερίζεται πρόθυμα όσα η εντοχιμένη πλάκα, με αραβική γραφή προέτρεπε... «Ας είναι ευτυχισμένη η ζωή του Αχμέτ από το Ελμπασάν. Όποιος περνάει απ' εδώ, ας κάνει μια προσευχή για το γεφύρι του ευεργέτη. 1715».

Σημειώσεις

1. Από το όνομα του κοντινού βουνού που σήμερα αποκαλείται Παλιά.
2. Στα νότια του Ελμπασάν, χτισμένο το 1778.
3. Στο ούρα Βαγκουρόρε, κατασκευασμένο μέσα 18ου αιώνα.
4. Μέσα στο Μπερσά, κατασκευασμένο το 1776.
5. Στο ομώνυμο χωριό της Ζαγορίδας, ανάμεσα Αργυροκάστρο και Πρεμετή, αρχών 19ου αιώνα.
6. Του 1762 και αρχών 17ου αιώνα, αντίστοιχα.
7. Απ' το αλβανικό χωριό Ντεμπερ, βόρεια της Ακρίδας, περιοχή FYROM.
8. Περιοχή απέναντι απ' το Ντεμπερ, μέσα στην Αλβανία, με πολύ καλούς μαστόρους.
9. Μαστόροι απ' τα χωριά της Κορυτσάς.
10. Μαστόροι απ' την περιοχή της Κορώνιας, νότια της Κορυτσάς.
11. Παραδείγματα: Πλακουτσέικη και Πατινή Καμάρα στην Άνω Καλντενίτη Άρτας, Καμάρα της Ποδγοράς στον Βάιτο, Παλιοκαμάρα στο Καρκοβί στην Αργιθέα, Καμάρα της Κρειστόβας στο Παλιό Διάσελλο Άρτας, κ.ά.
12. Την Καμάρα της Μιράκας επισκεφθήκαμε τον Ιούλιο του 1998.

ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Σε εκατοντάδες χιλιάδες ανέρχονται οι Ηπειρώτες της Διασποράς. Μόνο στην ευρύτερη περιοχή της Αττικής, σύμφωνα με πρώτες εκτιμήσεις ζουν 500.000 περίπου Ηπειρώτες. Και αυτή η παρουσία δεν είναι μια αυθαίρετη, άνευ ουσίας, αριθμητική επισήμανση. Το σώμα αυτό των Ηπειρωτών, όπου και αν βρίσκεται, είναι συμπαγές και οργανωμένο. Τα μέλη του διατηρούν στενές σχέσεις μεταξύ τους, με την Ήπειρο και την πατρίδα. Αυτό το επιβεβαιώνει η ύπαρξη και δράση των Ηπειρωτικών Οργανώσεων.

Από το παρόν τεύχος του «**ΠΥΡΡΟΥ**» ξεκινάμε μια φιλόδοξη προσπάθεια. **Καθιερώνουμε τον ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ**, με στόχο να προβάλλουμε τον Ηπειρώτη επαγγελματία, τον επιστήμονα, τον επιχειρηματία, τον τεχνικό με μια λέξη τον **ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΗΠΕΙΡΩΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ**.

Έτσι φιλοδοξούμε να φέρουμε σε επαφή τον Ηπειρώτη επαγγελματία με τον ανώνυμο Ηπειρώτη και να συμβάλουμε στην ανάπτυξη δεσμών γνωριμίας και επικοινωνίας

μεταξύ των Ηπειρωτών. Και μέσα από αυτή τη σχέση ο Ηπειρώτης επαγγελματίας είναι σίγουρο ότι θα κερδίσει την εμπιστοσύνη και την προτίμηση των συμπατριωτών του.

Η προσπάθειά μας αυτή αποκτά και με αυτόν τον τρόπο ένα ευρύτερο κοινωνικό περιεχόμενο, καθώς ενισχύει τη συνεκτικότητά μας ως Ηπειρώτες και καθώς γνωρίζουμε πόση αγάπη τρέφουν οι Απόδημοι για τον τόπο τους, έστω κι αν είμαστε μακριά, η επιτυχία του στόχου μας θα έχει αντίκτυπο και προς τον ίδιο τον γενέθλιο τόπο.

Είμαστε πολλοί στην Αποδημία. Έχουμε τη δύναμη να αλληλοϋποστηρίχουμε μεταξύ μας. Στον **ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ** καταγράφονται κατά κατηγορία επαγγέλματος, υπό τη μορφή μικρών αγγελιών, όσοι Ηπειρώτες το επιθυμούν.

Η καταχώρηση είναι ετήσια, αφορά δηλαδή έξι εκδόσεις του «**ΠΥΡΡΟΥ**». Όσοι συμπατριώτες επιθυμούν την καταχώρησή τους παρακαλούνται να επικοινωνήσουν μαζί μας στο τηλ.: 210 - 82.33.830, Fax: 210- 82.38.468.

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΠΑΝΙΑΣ

(Από Μεθυσουργός Άρτας)

ΑΛΙΚΗ ΠΛΑΤΗ

ΚΑΛΧΑΝΤΟΣ 19, ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗ

ΤΗΛ.: 210 76.49.980 - 81

FAX: 210 76.60.800

KIN.: 0977 293705 -

0977 282679

INTERAMERICAN

ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΚΙΟΥΒΡΕΚΗ - ΤΣΙΟΥΛΗ

(Από Σίδερη Θεσπρωτίας)

Ασφαλιστικός & Επενδυτικός Σύμβουλος

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΑΘΗΝΑΣ

ΠΑΝΟΡΜΟΥ 119, 115 24

ΤΗΛ.: 210 - 69.97.441

0945 797.302

Fax: 210 - 69.97.449

ΛΟΓΙΣΤΙΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ

ΑΝΤΩΝΗΣ ΝΟΥΣΙΑΣ

(Από Κούρεντα Ιωαννίνων)

& ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ

ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ - ΦΟΡΟΤΕΧΝΙΚΟ

ΓΡΑΦΕΙΟ, ΤΗΡΗΣΗ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ

ΝΑΞΟΥ 108, ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 - 22.85.078

210 - 22.87.186

ΚΑΦΕΝΕΙΑ - ΣΤΕΚΙΑ

ΚΑΦΕΝΕΙΟ «Η ΜΟΥΡΙΑ» ΧΡΗΣΤΟΣ ΒΑΝΑΣ

(Από Πράμναντα Ιωαννίνων)

ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 87

& ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΙΟΥ

Τηλ.: 210 - 38.12.606

ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟ

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ

FIAT - LANCIA - ALFA ROMEO

AUDI - VW - SEAT

ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΚΑΤΖΟΓΙΑΣ

(Από Δαφνιώτη Άρτας)

Gatzogias auto sport

ΛΙΟΣΙΩΝ 267, Αθήνα

Τηλ.: 210 - 83.24.162

Racing Service LANCIA - FIAT - ALFA ROMEO

ΑΝΔΡΕΑΣ ΗΛ.

ΓΚΑΤΖΟΓΙΑΣ

(Από Δαφνιώτη Άρτας)

ΣΑΜΟΥ 16- 18, ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 - 52.37.652

Fax: 210 - 52.39.414

0932 - 211155

ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ

ΑΘΗΝΑΪΚΗ ΚΛΙΜΑΤΙΣΤΙΚΗ

ΚΛΙΜΑΤΙΣΜΟΣ - ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ

ΘΕΡΜΑΝΣΕΙΣ - ΑΕΡΙΣΜΟΣ - ΗΛΙΑΚΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΑΡΡΙΖΟΣ

ΔΙΠΛ. ΜΗΧ/ΓΟΣ - ΗΛ/ΓΟΣ Ε.Μ.Π.

(ΑΠΟ ΚΟΜΠΟΤΙ ΑΡΤΑΣ)

ΛΙΟΣΙΩΝ 30, ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210 8815818

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΕΘΝΙΚΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ - ΗΠΕΙΡΟΣ ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ

ΠΑΥΛΟΣ ΤΣΑΓΚΑΣ

(Από Ροδάγη Άρτας)

ΑΘΗΝΑ: Τηλ.: 210 - 99.16.768,

210 - 99.40942, 6944 - 341919

ΑΡΤΑ: ΑΡΑΧΘΟΥ 85,

Τηλ.: 2810 - 27.433

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

ΣΠΥΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

(Από Κρυονέρι Θεσπρωτίας)

ΤΟΠΟΓΡΑΦΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

ΜΕΛΕΤΗΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΠΡΑΓΜΑΤΟΓΝΩΜΩΝΑΣ ΤΕΧΝΙΚΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ 47 - 49, ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 - 88.40.151,

210 - 82.26.813, 6977 - 578587

ΣΩΤΗΡΗΣ ΚΟΛΙΟΥΣΗΣ

(Από Σίδερη Θεσπρωτίας)

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Μελέτες κατασκευές ιδιωτικών

και δημοσίων έργων

ΣΟΛΩΝΟΣ 125, Αθήνα

Τηλ.: 210 3306746

6944 - 507194

Fax: 210 3306747

ΒΑΣΙΛΗΣ Ν. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

(Από Ελληνικό Ιωαννίνων)

& ΣΙΑ Ο.Ε.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΑΛΚΑΙΟΥ 20, ΙΛΙΣΣΙΑ,

115 28 ΑΘΗΝΑ

ΤΗΛ.: 210 - 64.53.906,

Fax: 210 - 64.66.688

e-mail: bnpap@otenet.gr

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ «ΓΑΒΡΙΗΛ»

ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΖΗΜΑ

ΑΙΑΝΤΕΙΟ ΣΑΛΑΜΙΝΑΣ

ΤΗΛ.: 210 4662223

ΕΚΔΟΣΕΙΣ - ΒΙΒΛΙΟ

«ΔΩΔΩΝΗ»

ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ε.Π.Ε.

ΑΝΔΡΕΑ ΜΕΤΑΞΑ 28,

ΕΞΑΡΧΕΙΑ, ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 - 38.41.171

210 - 36.37.973

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ»

Λάμπρος Κωστακιώτης

(Από Νεοχώρι Άρτας)

ΜΑΝΤΖΑΡΟΥ 4 και ΣΟΛΩΝΟΣ

Αθήνα

Τηλ.: 210 - 36.36.281

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΣΟΚΟΛΗ»

ΣΠΥΡΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 3-5,

ΕΞΑΡΧΕΙΑ, ΑΘΗΝΑ

Τηλ.: 210 - 3805520,

210 - 3822732.

ΒΑΓΓΕΛΗΣ ΚΟΥΤΑΣ

(Από Βίγλα Άρτας)

ΒΙΒΛΙΟΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟ

ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ 73, ΚΑΛΟΓΡΕΖΑ,

ΝΕΑ ΙΩΝΙΑ

Τηλ.: 210 - 27.75.706

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ

ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

(Από Κυψέλη Άρτας)

ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΟΣ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ

Λήμνου 4Α, Καματερό 134 51

Τηλ.: 210 - 23.85.340,

6944 - 797563

Fax: 210 - 2389635

e-mail: nikpour@otenet.gr

ΦΩΤΗΣ ΤΣΙΒΟΛΑΣ

(Από Κεντρικό Άρτας)

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΗ

ΕΡΓΟΛΗΠΤΙΚΗ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΜΗΘΥΜΝΗΣ 34, ΑΘΗΝΑ 112 57

Τηλ.: 210 - 86.28.780

Fax: 210 - 86.29.878

ΠΥΡΡΟΣ

ΔΙΗΜΗΝΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΩΝ ΗΠΕΙΡΩΤΩΝ ΤΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ

ΕΠΙ- ΣΗΜΑΝ- ΣΕΙΣ

Στην Ήπειρο θα βρεθούν και φέτος το καλοκαίρι οι Ηπειρώτες της Διασποράς. Από τις πέντε Ηπείρους θα φθάσουν στον γενέθλιο τόπο ν' ανταμώσουν συγγενείς και φίλους, να χαρούν την ομορφιά της Ηπειρωτικής γης και να σύρουν ένα χορό στα κυκλωτικά πανηγύρια. Αποκορύφωμα της κοσμοαντάμωσης ο Δεκαπενταύγουστος. Ανασταίνονται τα Ηπειρωτικά χωριά και οι Ηπειρώτες παίρνουν δύναμη, για να κρατούν πάντα άσβεστη τη φλόγα της επικοινωνίας, της δημιουργίας και της προσφοράς.

●●● Η άνοιξη και οι αρχές του καλοκαιριού ήταν μια ακόμη δημιουργική περίοδος για τους φορείς των Ηπειρωτών της Διασποράς. Εκδηλώσεις, πανηγύρια και ανταμώματα ξετυλίχθηκαν με κάθε σφοδρή και συγκέντρωσαν το ενδιαφέρον των συμπατριωτών και φίλων. ●●● Νωρίς προϋπενόσε το καλοκαίρι η Ομοσπονδία Καθαμά Ιωαννίνων. Στις 18 Μαΐου διοργάνωσε την καθιερωμένη ετήσια εκδήλωσή της «Πασχαλινό Αντάμωμα» στη Χασιά. Ολοήμερο γλέντι με το συγκρότημα του Βασίλη Τόλη. ●●● Πολιτιστικό Δίημερο του Συλλόγου Ηπειρωτών Άνω Λιουσίων στις 21 και 22 Ιουνίου. Θεσμός πλέον οι εκδηλώσεις αυτές αφιερώθηκαν στους χορούς και στα τραγούδια της ελληνικής παράδοσης. Ο Σύλλογος, το έχουμε ξαναγράψει, λειτουργεί τη Χορευτική Ακαδημία και τα χορευτικά της συγκροτήματα είναι εκπληκτικά. Για να δούμε, θα αξιοποιηθούν στις εκδηλώσεις της Ολυμπιάδας. ●●● Καθιερωμένο και το ετήσιο Πανηγύρι του Συλλόγου Ηπειρωτών Αστυνομικών. Φέτος διοργάνωσε στις 21 Ιουνίου, στην Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου, το 5ο Ηπειρωτικό Πανηγύρι, το οποίο ήταν αφιερωμένο στους Αγώνες των Σουλιωτών. ●●● Οι Ηπειρώτες Κορινθίας ανταποκρίθηκαν με ενθουσιασμό στην πρόσκληση του δραστήριου Συλλόγου τους που στις αρχές Ιουλίου διοργάνωσε βραδιά δημοτικού τραγουδιού στο Κτήμα Πιέτρη στον Ισθμό. Η παρουσία των Πέτρου Λούκα - Χαλκιά και Αντώνη Κυρίτσου έφερε και πολλούς φίλους των Ηπειρωτών. ●●● Και στο Καματερό δραστηριοποιείται συμπαγής η Ηπειρωτική παροικία. Ο Σύλλογος Ηπειρωτών διοργάνωσε Ηπειρωτική βραδιά στο όμορφο χώρο του Προφήτη Ηλία. ●●● Οι Θεοδωριανίτες των Τζουμέρκων προτίμησαν την Πεντέλη για το ανοιξιάτικο αντάμωμά τους, στις 29 Ιουνίου. Ο πρόεδρος Σταύρος Σκουτέλας φροντίζει να κρατά πάντα σε κίνηση τους συγχωριανούς του. ●●● Οι Μεθυσουργιώτες της Αθήνας προτίμησαν την εκδρομή στο Ναύπλιο και την Αρχαία Επίδαυρο για να ανανεώσουν την επικοινωνία τους. ●●● Το φετινό Αντάμωμα των Βαχόφωνων χωριών των Τζουμέρκων (Συρράκο, Παλαιοχώρι, Καθαρότερο, Ματσούκι, Βαθύπεδο) έγινε στις 20 Ιουλίου στο Παλαιοχώρι Συρράκου με επιτυχία. Ο Σύλλογος Παλαιοχωριτών Αθήνας σήκωσε ένα μεγάλο μέρος της γιορτής, συμμετείχε δε με το χορευτικό του, που το ακολούθησαν πολλοί συγχωριανοί.

Ο αγαπητός φίλος δημοσιογράφος Χαράλαμπος Δ. Γαλιάνδρας - Αρτινός (εμείς τον φωνάζουμε Μπάμπη Αρτινό και ζηλεύουμε το επώνυμό του), εκτός από την αγάπη του στη δημοσιογραφία, έχει αφιερώσει αρκετές προσπάθειες και σε άλλες δραστηριότητες. Έτσι, με απώτερο σκοπό την καταγραφή και διαφύλαξη των παλαιών τραγουδιών, δημοτικών, λαϊκών και εραφών, δέχεται προσφορές, πληροφορίες και αγοράζει δίσκους γραμμοφώνου. Όσοι μπορούν να ενισχύσουν αυτή την αγάπη του Μπάμπη μπορούν να επικοινωνήσουν στα τηλέφωνα: 210 88.23.278 και 6977 915550.

Τα έντυπα των Ηπειρωτικών φορέων που έφτασαν το τελευταίο διάστημα στον «ΠΥΡΡΟ» για το Αρχείο Τύπου είναι πολλά. Κι είναι αυτά τα διαμάντια που αντανακλούν τη λάμψη της Ηπειρωτικής γης και των ανθρώπων της. Αυτά που καταγράφουν τα Ηπειρωτικά δράματα στις μικρές μας πατρίδες και διασώζουν ένα μέρος της ιστορίας τους. Αναζητήστε τα. Πάντα έχουν κάτι να σας πουν: «ΖΕΡΜΗ» (Βρουσούλα Πρέβεζας), «ΑΡΑΧΘΟΣ» (Δαφνιώτη Άρτας), «ΚΕΡΑΣΟΒΟ» (Κόνιτσα), «ΑΠΕΙΡΩΤΑΝ» (Σύλλογος Ηπειρωτών Ιλίου), «ΑΠΕΙΡΩΤΑΝ» (Ηπειρώτες Θεσσαλονίκης), «ΣΕΛΛΙΑΝΗ» (Κρουσάλησσην Θεσπρωτίας), «ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΩΤΙΚΑ ΝΕΑ», «ΑΝΤΙΛΑΛΩ ΣΥΡΡΑΚΟΥ», «ΛΕΠΑΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», «ΔΟΛΙΩΤΙΚΑ», «ΑΓΝΑΝΤΑ ΑΡΤΑΣ», «ΤΟ ΚΟΜΠΟΤΙ», «Η ΡΟΔΑΥΓΗ», «ΚΟΡΩΝΗΣΙΑ», «ΤΑ ΝΕΑ ΤΗΣ ΣΚΟΥΠΑΣ», «ΤΟ ΒΟΥΡΓΑΡΕΛΙ», «Η ΒΗΣΑΝΗ», «ΑΜΜΟΤΟΠΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», «ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΠΩΓΩΝΙΟΥ», «ΚΡΑΨΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», «ΠΡΑΜΑΝΤΑ», «ΑΕΤΟΠΕΤΡΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», «Η ΛΑΚΚΑ ΣΟΥΛΙ», «ΠΑΛΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΩ ΚΑΛΑΜΑ», «Η ΣΙΔΕΡΗ ΜΑΣ», «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΝΕΑ», «Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ», «ΝΕΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ», «ΣΕΛΛΑΔΙΤΙΚΑ ΝΕΑ», «Η ΠΑΡΤΑ», «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ», «ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΣΚΙΑΔΑ», «ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ» (Πωγωνίου), «ΤΑ ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ», «ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ», «ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ», «ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΓΡΑΝΙΤΣΟΠΟΥΛΑΣ», «ΚΟΝΙΤΕΣ», «Ο ΑΪΣΩΣ» (Πρέβεζα), «ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ», «ΖΩΣΙΜΑΔΕΣ», «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ».

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ: Πέρασαν 12 χρόνια από τότε που τόσο απροσδόκιστα και τραγικά ταξίδεψε στην αιώνια γαλήνη η αξιοπρεπής μητέρα μου Παρλακευή Δ. Τζουβάρη. Στη μνήμη της προσφέρω στην καλή εφημερίδα «ΠΥΡΡΟΣ» 50 ευρώ για συνέχιση του ευγενούς έργου της.
ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Δ. ΓΑΛΙΑΝΔΡΑΣ - ΑΡΤΙΝΟΣ

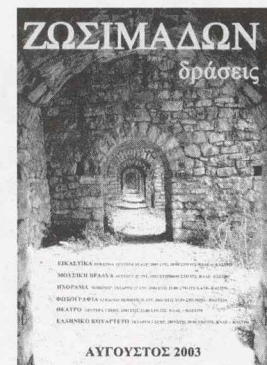
ΖΩΣΙΜΑΔΩΝ ΔΡΑΣΕΙΣ

Ο Σύλλογος Αποφοίτων Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων διοργανώνει από 25 Αυγούστου μέχρι 14 Σεπτεμβρίου 2003, στο χώρο του Ιπς Καλέ στο Κάστρο Ιωαννίνων πολιτιστικές εκδηλώσεις με εικαστικά, μουσική, ηχώραμα, φωτογραφία και θέατρο.

Συνδιοργανωτές των εκδηλώσεων είναι: Η Γ.Γ. Ηπείρου, ο Δήμος Ιωαννίνων, η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων, τα Αγαθοεργά Καταστήματα της Μητρόπολης, το Κατάρκειο Ίδρυμα, η Εταιρεία Ηπειρωτικών Μελετών, η Σχολή Επιστημών Τέχνης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, η 8η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, το Ίδρυμα Εσθήρ Γκανή, η Κοινότητα Νήσου Ιωαννίνων, ο Πολιτιστικός Σύλλογος «Κάστρο» και ο Σύλλογος Παλινών Γιαννιωτών.

Στην έκθεση των εικαστικών θα πάρουν μέρος πενήντα εννέα (59) γλύπτες - ζωγράφοι - χαράκτες.

Η είσοδος στις εκδηλώσεις θα είναι ελεύθερη.

Μετά από 10 χρόνια παρουσίας στον εκδοτικό χώρο η «Πρώτη Σελίδα» γίνεται... «Πέτρα»

**Το νέο μας
Εταιρικό Λογότυπο**

Τώρα αλλάζουμε Σελίδα

Με επιμονή στους στόχους μας

Με δυναμική επικοινωνία

Με...πέτρινη σταθερότητα

10 χρόνια προσφοράς στην Ήπειρο και στους Ηπειρώτες

ΒΙΒΛΙΑ: ● ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΛΛΑΔΑΣ: 5ο Παγκόσμιο Πανηπειρωτικό Συνέδριο, Εισηγήσεις, 1993. ● ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ: «ΔΙΚΟΡΦΟ ΖΑΓΟΡΙΟΥ - Ματιές μες απ' το χρόνο» (1994) ● ΡΗΓΑ - ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΚΟΥΤΕΛΑ: «ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ ΑΡΤΑΣ» (1994) ● ΝΙΚΟΥ ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗ: «ΑΡΤΙΝΕΣ ΜΝΗΜΕΣ» (1994), «ΟΥ...ΝΤΑΙΣΕΙΣ» (Διηγήματα, 2000) ● ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΖΗΜΑ: Ποίηση, «ΕΓΩ ΔΕΝ ΕΙΜΑΙ ΠΟΙΗΤΗΣ...» (1995), «Η ΓΗ ΕΙΝΑΙ ΟΛΗ ΜΑΝΑ ΜΟΥ» (1996) ● ΜΑΡΙΑΣ ΚΟΜΠΟΡΟΖΟΥ: «ΤΟ ΒΛΑΣΤΑΡΙ ΤΟΥ ΟΝΕΙΡΟΥ ΜΟΥ» (Ποίηση, 1995) ● ΑΡΗ ΠΑΠΑΦΩΤΗ: «ΤΙ ΜΕΝΕΙ!» (Ποίηση, 1995) ● ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΠΕΤΑΝΙΤΩΝ ΑΡΤΑΣ: ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΕΤΑΝΙΤΩΝ ΑΤΤΙΚΗΣ ● ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΝΤΑΛΑ: «ΤΑ ΠΙΣΤΙΑΝΑ Γενεαλογίες και Ιστορήματα» (1999) ● ΚΩΣΤΑ ΡΩΣΣΟΥ: «Ο ΜΠΟΥΛΧΑΝΑΣ» (Ποίηση), «Ο ΕΚ ΚΟΡΩΝΗΣΙΑΣ ΑΓΙΟΣ ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ» (1999) ● ΘΕΟΦΙΛΟΥ ΣΕΡΒΕΤΑ: «ΡΗΓΑΣ ΒΕΛΕΣΤΙΝΛΗΣ», «ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ», «ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΝΑΛΕΚΤΑ» (2001), «ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ - ΤΟΜΟΣ Α' ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ» (2002), «ΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΥ ΚΟΣΜΟΥ - ΤΟΜΟΣ Β' ΑΡΧΑΙΑ ΡΩΜΗ» (2003) ● Πρωτ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΧΡΗΣΤΟΥ: «ΧΩΡΙΟ ΜΟΥ ΟΜΟΡΦΟ ΚΑΜΑΡΩΜΕΝΟ - ΑΣΗΜΟΧΩΡΙ ΚΟΝΙΤΣΑΣ» (2001) ● ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΗΜΟΧΩΡΙΤΩΝ ΚΟΝΙΤΣΑΣ, «ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΥ (Ηπειρώτης Ευεργέτης) Απομνημονεύματα - Ιστορήση μιας εποχής, ενός τόπου, μιας μικρής ορεινής κοινωνίας» (2002) ● ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΜΠΡΗ - ΤΣΟΥΝΗ: «ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΗΣ ΠΑΓΙΑΣ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΑΡΑΧΘΟΥ» (2003).

ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ: ● «ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΑ ΝΕΑ» (Σύλλογος Πλατανούσας Ιωαννίνων) ● «ΜΕΛΙΣΣΟΥΡΓΟΙ» (Αδελφότητα Μελισσουργιωτών Άρτας) ● «ΘΕΟΔΩΡΙΑΝΑ» (Αδελφότητα Θεοδωριανών Άρτας) ● «ΖΑΓΟΡΙΣΙΑΚΑ ΝΕΑ» (Ένωση Ζαγορισίων Αθηνών) ● «Η ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ» (Αδελφότητα Ελληνικού Ιωαννίνων) ● «ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ» (Αδελφότητα Κερασόβου Πωγωνίου) ● «Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΓΡΑΝΙΤΣΟΠΟΥΛΑΣ» (Αδελφότητα Γρανιτσοπούλας Ιωαννίνων) ● «Ο ΑΣΣΟΣ» (Αδελφότητα Άσσου Πρέβεζας) ● «Η ΣΙΔΕΡΗ ΜΑΣ» (Αδελφότητα Σίδερης Θεσπρωτίας) ● «ΤΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΑ» (Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Τζουμερκιωτών) ● «ΘΥΑΜΙΣ» (Αδελφότητα Μαζαρακίου Ιωαννίνων) ● «ΣΕΛΛΑΔΙΤΙΚΑ ΝΕΑ» (Αδελφότητα Σελλαδιτών Άρτας) ● «ΤΑ ΝΕΑ ΤΟΥ ΠΕΤΑ» (Αδελφότητα Πετανιτών Άρτας) ● «Η ΚΟΡΩΝΗΣΙΑ» (Σύλλογος Κορωνησιωτών Άρτας) ● «ΠΑΛΜΟΣ ΤΟΥ ΑΝΩ ΚΑΛΑΜΑ» (Ομοσπονδία Αδελφοτήτων Καλαμά Ιωαννίνων) ● «Η ΣΕΛΛΙΑΝΗ» (Πολιτιστικό Κέντρο Κρυσταλλοπηγής Θεσπρωτίας) ● «ΝΕΑ ΤΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΙΟΥ» (Αδελφότητα Ξενιτεμένων Δήμου Μαργαριτίου Θεσπρωτίας).

Κι ακόμη:
ΑΦΙΣΕΣ - ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ
- ΛΕΥΚΩΜΑΤΑ &
ΚΑΘΕ ΕΝΤΥΠΟ

ΙΔΙΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ:
● «ΠΥΡΡΟΣ» (Διμηνιαία εφημερίδα - περιοδικό των Ηπειρωτών της Διασποράς)
● ΑΡΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ ΔΙΑΣΠΟΡΑΣ (Α.Τ.Η.Δ.)

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ 32, 106 83 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 82.33.830 - FAX: 210 82.38.468

